

INSTITUTIONEN FÖR SOCIOLOGI
OCH ARBETSVETENSKAP

MYSTERIET MED TRYGGHETSARBETE

En studie av samverkan inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande fältet

Emma Gustavsson & Erica Törnkvist

Examensarbete för
Master i kriminologi,
30 hp: KR2500
Handledare: Hanna Sahlin Lilja
Termin/år: VT 2022

Abstract

Title: Mysteriet med trygghetsarbete

Author: Emma Gustavsson & Erica Törnkvist

Supervisor: Hanna Sahlin Lilja

Examiner: Cecilia Hansen Lövstrand

Type of thesis: Master's thesis

Date: 25/5 2022

The aim of this thesis is to increase the understanding of fear of crime and crime prevention work. We look at how the conceptual confusion manifests itself and examine recurring themes. The thesis is based on an empirical example in the form of a collaborative project called “Effektiv Samordning för Trygghet” in a Swedish medium-sized municipality. The analysis is based on documents that act as guidelines for collaborative work within prevention of crime and fear of crime. In addition to the documents, observations and interviews with key informants were made.

The results show that the conceptual confusion about “(o)trygghet” is extensive and appears everywhere. Both preventing crime and fear of crime are complex phenomena. This leads to that the goal and purpose of the collaborative work within fear of crime is not well-defined and does not go well with the governing documents’ purpose. There is a constant demand for more scientific knowledge and evidence-based efforts. Despite this, no one knows what the evidence really says or what they should do if crime policy and science contradicts each other. Collaboration is always seen as the solution and often as the only solution. The documents constantly refer to the fact that collaboration is the way to go in order to achieve their goals. The informants also gave collaboration an elevated position, but it takes more than good cooperation to be able to achieve results in working within preventing crime and fear of crime.

Key words: (o)trygghet*, trygghetsskapande*, brottsförebyggande*, trygghetsfrämjande*, samverkan*, fear of crime*, crime prevention*, collaboration*.

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till EST-gruppen i kommunen som vi observerat. Ert intresse och engagemang gjorde den här studien möjlig. Ett extra tack till alla i gruppen som ställde upp som intervjupersoner.

Under arbetets gång har vi också haft stöd från vår handledare Hanna Sahlin Lilja och vi vill tacka för goda diskussioner och möten.

Avslutningsvis vill vi rikta ett tack till varandra. Studien hade omöjligen varit lika rolig att genomföra om vi inte gjort den tillsammans.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1. Problembakgrund	6
1.2. Syfte & frågeställning	8
2. Historisk tillbakablick	8
2.1. Trygghetsforskning	9
2.2. Svensk brottsprevention	12
2.3. Effektiv Samordning för Trygghet	14
3. Teoretiskt ramverk	16
3.1. Administrativ kriminologi	16
3.2. Performativitet	17
3.3. Samverkansteori	18
4. Metod och empiriskt material	19
4.1. Deltagande observationer	20
4.2. Semistrukturerade intervjuer	21
4.3. Dokument	21
4.4. Urval	22
4.5. Tematisk analys	23
4.6. Avgränsning	24
4.7. Metoddiskussion	24
4.8. Etiska aspekter	25
5. Analys & resultat	26
5.1. Trygghetsarbetets komplexitet	26
5.1.1. Definition av begreppen	26
5.1.2. Mål och syfte med arbetet	29
5.1.3. Samverkan som universallösning	32
5.1.4. Trygghetsmätningar som verktyg	35
5.2. Den trygghetsskapande praktiken och det vetenskapliga fältet	37
5.2.1. Efterfrågan av mer evidensbaserad kunskap	37
5.2.2. Problemen med att det inte finns några rätt	41
5.3. Summering	44
6. Diskussion	46
6.1. Begreppsförvirring och samverkan	46
6.2. Kriminalpolitik och evidensbaserad kunskap	46
7. Avslutning	47
7.1. Rekommendationer	48
7.2. Vidare studier	48

8. Litteraturförteckning	49
9. Bilaga 1: Observationslogg	55
10. Bilaga 2: Intervjuguide 2022	57
11. Bilaga 3: Intervjuguide 2021	58
12. Bilaga 4: Tematisk analys	59

1. Inledning

Det har kanske aldrig varit lika aktuellt att diskutera trygghet, otrygghet och brottsförebyggande arbete. Det här grundar sig i att svenska samhället kontinuerligt arbetar för att öka tryggheten och minska kriminalitet genom diverse åtgärder, därav har ett flertal budgetsatsningar även gjorts (Regeringen, 2022). Till följd av samhällets arbete för ökad trygghet har det kommit ett nytt lagförslag om att kommuner ska ta mer ansvar för det brottsförebyggande arbetet (SOU 2021:49). De ska vara ledande i samverkan och åläggs ett ökat ansvar för att uppnå syftet med att skapa ett bättre samhälle med låg brottslighet och hög nivå av trygghet.

I förening med detta har trygghet och otrygghet blivit begrepp som diskuteras i allt större utsträckning och inom allt fler områden, speciellt inom kommuners brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Det finns en stor drivkraft i det arbetet, men det finns samtidigt en begreppsförvirring som kan skapa svårigheter i en samverkan kring fenomenen. Till följd av den här problematiken går det även att skildra en paradox kring att arbeta både brottsförebyggande och trygghetsskapande, då dessa inte alltid går hand i hand. Därav har samverkan blivit en allt mer använd arbetsform och ses ofta som en universallösning (Lindberg, 2009:30).

Utifrån det här blir det högst aktuellt att studera hur arbetet med trygghet ser ut i kommuner. I den studie som vi bedrivit¹ har vi observerat ett samverkansarbete som återkommande behövt tackla svårigheterna som finns på grund av paradoxen och begreppsförvirringen. Genomförs lagförslaget innebär det att den här typen av arbete kommer att bli vanligare. Därav blir det intressant att se hur arbete ser ut hos en kommun som kan ses ligga ett steg före, genom att de redan infört en samverkan för att uppnå målet med ökad trygghet och sänkt brottsnivå.

1.1. Problembakgrund

Trygghet och otrygghet är begrepp som är svåra att definiera. De kan ha olika betydelser inom olika sammanhang och för olika individer. Att använda sig av och arbeta utefter

¹ Studiens olika delar har vi båda arbetat med och skrivit. Samtidigt har vi delat upp det, där vi haft större ansvar över olika avsnitt. Erica har tagit större ansvar över inledning och metodavsnittet, medan Emma har tagit större ansvar över det teoretiska ramverket och den historiska tillbakablicken. Sedan har ansvaret för resterande delar varit flytande under studiens gång. När det kommer till datainhämtning har vi båda varit ansvariga. Detsamma gäller för den tematiska analysen, då vi har använt oss av dubbelkodning. Därmed har allt material studerats av oss båda, men djupläsning av visst material har fördelats utifrån ansvarsområde.

begreppen kan därför vara mer komplicerat än vad det verkar vid första anblicken. Börjar vi exempelvis med att söka i Nationalencyklopedins uppslagsverk för svenska ord får vi fram att trygghet innebär en känsla som är fri från oro och hotande inslag som skulle kunna uppstå från en persons omgivning ("Trygghet", u.å).

Går vi vidare genom att titta på en av Brås (2020:25,99) definitioner av begreppen, definierar de trygghet som en upplevd känsla av säkerhet och lugn, vilket oftast uppstår genom upplevelsen av förutsägbarhet och att ha kontroll över situationen. De definierar också trygghet som att personer uppfattar en låg risk för att bli utsatt för brott eller en olycka. De menar sedan att otrygghet är motsatsen till trygghet och kan exempelvis uppstå om sikten är dålig vid gångstråk.

Andra myndigheter och organisationer kan däremot ha en annan definition av trygghet och otrygghet. Enligt Boverket (2019:10) är trygghet en subjektiv känsla, men den är också kopplad till den faktiska risken för att bli utsatt för ordningsstörande upplevelser och brott. De definierar otrygghet som rädslan för att bli utsatt för brott och även en allmän oro. Vidare har exempelvis Socialstyrelsen (2012:54) och Folkhälsomyndigheten (2021) egna definitioner av trygghet. De arbetar med frågor som inte grundar sig i brottslighet, vilket leder till att deras definition av trygghet också ser annorlunda ut. Trygghet är enligt dem en förutsättning för alla att klara av sitt dagliga liv och de menar att sysselsättning och god ekonomi ger en trygghet, medan otrygghet då blir motsatsen till detta.

I det lagförslag som vi tidigare nämnt finns ytterligare en definition av begreppen trygghet och otrygghet. Det förklaras att trygghet innebär den upplevda säkerheten och lugnet, vilket kan förknippas med att känna sig vara i kontroll och att det finns en förutsägbarhet. Det är likt den förklaring som ges av Brå och som vi nämnde ovan. Samtidigt förklaras också otrygghet i utredningen och det beskrivs som en negativ känsla som har en allvarlig effekt på både individ- och samhällsnivå. De kopplar det till tillit eller avsaknad av tillit i samhället (SOU 2021:49:47,62).

Det här utgör bara några få definitioner av trygghet och otrygghet, men det visar på begreppens komplexitet. Genom lagförslag SOU 2021:49 kommer det därmed att läggas stort ansvar på kommunerna att klara av arbetet inom ett mycket svårdefinierat fält. Det existerar en begreppsförvirring som blir ännu tydligare när olika aktörer i en samverkan tar med sig sin syn på (o)trygghetsbegreppen. Det kan skapa problem i en samverkan och bli alltjämt värre av att det är en politiskt driven fråga. Kriminalpolitiska mål bemöter ofta trygghetsfrågor med

att införa brottsförebyggande åtgärder, vilket skapar ytterligare komplexitet i och med att det inte finns några enkla svar till hur kriminalitet kan förebyggas. Samtidigt finns det fall där ökad brottslighet och ökad otrygghet sammanfaller och många tror att dessa alltid går hand i hand. Detta stämmer däremot inte och ibland är de till och med motsättningar till varandra (Svanberg, Hvitfeldt & Strid, 2019).

1.2. Syfte & frågeställning

Utifrån problemformuleringen blir syftet med vår studie att öka förståelsen av trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Vi tittar på hur begreppsförvirringen yttrar sig och undersöker återkommande teman som dyker upp i styrdokument och bland praktikerna som arbetar med detta ute i samhället. Vi gör det utifrån ett empirisk exempel i form av ett samverkansarbete kallad "Effektiv Samordning för Trygghet" i en svensk mellanstor kommun. Vi har genomfört observationer och intervjuer inom den kontexten och jämför resultaten med dokument som agerar riktlinjer inom trygghetsskapande och brottsförebyggande samverkansarbeten.

Studien syftar till att undersöka följande frågeställningar:

- Hur definieras (o)trygghet i brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete av styrande dokument och av aktörerna?
- Vilka mål och syften finns det med lokalt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete?
- Skiljer sig dessa mål och syften mellan de styrande dokumenten och aktörernas subjektiva uppfattning?
- Vilken betydelse ges samverkan i styrande dokument och hur ställs det i kontrast till betydelsen som aktörerna ger samverkan?
- Hur ser kopplingen ut mellan den trygghetsskapande och brottsförebyggande praktiken och det vetenskapliga fältet?

2. Historisk tillbakablick

Nedan kommer en genomgång av tidigare forskning gällande (o)trygghet, rädsla för brott och risk för brott, följt av brottsprevention inom en svensk kontext samt en redogörelse av Effektiv Samordning för Trygghet.

2.1. Trygghetsforskning

Historiskt sett har begreppen trygghet och otrygghet genomgått flera omfattande förändringar för att landa där vi är idag. Det kan till och med räknas som något som är fött ur det moderna samhället (Sahlin Lilja, 2021:102). Idag är det dock vanligt att trygghet beskrivs som ett mångfasetterat begrepp som kan förklaras på olika nivåer. Den ena är på en personlig nivå med en grundtrygghet som tenderar att skapas tidigt i livet. Den andra är en situationsanpassad trygghet och den påverkas av yttre faktorer (Söderberg, Karlsson & Löfvenmark, 2015:204). Det är också vanligt att vi inom en svensk kontext likställer otrygghet med rädsla för brott, då vi dessutom översätter det engelska *fear of crime* till otrygghet (Sahlin Lilja, 2021:19). Otrygghet är däremot ett vidare begrepp än rädsla för brott, vilket ge personer som arbetar inom områden för trygghet och otrygghet ett större utrymme att tolka vad det egentligen innebär (Hermansson, 2018:180).

Rädsla för brott kan beskrivas som känslomässig respons i form av ångest och fruktan inför saker och symboler som personen associerar med brott, men också en analytisk slutsats utifrån faktiskt risk för att bli utsatt för brott. Denna slutsats dras dock mer utifrån erfarenhet och minnen än faktiskt kriminalstatistik (Yavuz & Welch, 2010:2492). Det finns därmed inget universellt när det kommer till rädsla för brott, utan det påverkas i hög grad av människors egna uppfattningar (Daigle, Hancock, Chafin & Azimi, 2021:2).

Oavsett hur vi diskuterar de olika begreppet är det ett faktum att många studier visar på att otrygghet och rädsla för brott utgör sociala problem (Wyant, 2008:39; Yavuz & Welch, 2010:2491). En del av problemet är att det är vanligt att uppleva otrygghet och vissa sociala grupper upplever det i högre utsträckning än andra. Det kan också påverkas av platsen som personen befinner sig på (Daigle et al., 2021:1). Däremot är otrygghet och rädsla för brott inte samma sak som den faktiska risken för brott (Collins, 2016:21; Garofalo, 1979:96). Samtidigt tenderar otrygghet och rädsla för brott att få mer uppmärksamhet inom olika fält än risk för brott (Russo, Roccato & Vieno, 2010:384-385). Det är dessutom fenomen som uppmärksammat både politiskt och bland akademiker i varierande utsträckning (Wang et al., 2020:5).

När det kommer till trygghet och otrygghet i relation till rädsla för brott är det något som sträcker sig utanför offer och förövare. En person behöver inte bli utsatt för ett brott för att uppleva de negativa konsekvenserna av otrygghet (Hummelsheim, Hirtenlehner, Jackson & Oberwittler, 2011:327). Istället kan det skapar vitt spridda sociala problem även för

människor som aldrig egentligen kommer i kontakt med kriminalitet (Jackson, 2004:950). Det är till och med fler människor som påverkas av otrygghet än av faktiskt utsatthet för brott (Yavuz & Welch, 2010:2491). Trots det är den faktiska risken för att bli utsatt för brott också ett reellt problem. Kriminalitet är något som vi kan se över hela världen och som är en bidragande faktor till att skapa en social instabilitet. Bland annat kostar det samhället pengar och skördar många offer varje år (Wang, Hu, Shen, Zhuang & Ni, 2020:1).

Trots att det finns en faktisk risk att utsättas för brott, är människor sällan bra på att beräkna den risken (Russo, Roccato & Vieno, 2013:536). Generellt tror människor att sannoliken för att de ska bli utsatta för en kriminell handling är högre än vad den verkligen är, vilket innebär att rädslan för brott är högre än den faktiska risken för brott (Salm & Vollaard, 2021:555). Det är ändå denna oproportionerliga otrygghet och rädsla för brott som kan ha en negativ påverkan på människors liv. Det kan begränsa människor genom att de inte vågar lämna sitt hem i den utsträckningen som de skulle vilja eller att de undviker specifika platser (Russo et al., 2013:536; Yavuz & Welch, 2010:2491). Otrygghet kan därmed ha en direkt påverkan på människors välbefinnande och hälsa (Foster, Knuiman, Wood & Giles-Corti, 2013:384; Montolio & Planells-Struse, 2015:73). Förutom detta kan det också leda till ångest, depression och en svag tillit till medmänniskor (Wyant, 2008:39).

Under 1960-talet började det i USA genomföras så kallade trygghetsmätningar (Sahlin Lilja, 2021:70). I Sverige har Brå sedan 2006 genomfört Nationella Trygghetsundersökningen varje år för att visa hur svenskarna uppfattar brott, oro, otrygghet och förståelse för rättsväsendet (Brå, 2022b), men att undersöka trygghet eller otrygghet är dessvärre lika komplext som att försöka förklara vad begreppen egentligen innebär. Därför har det kommit vissa typer av studier som majoriteten av trygghetsmätningar använder sig av. Den ena handlar om en individuell nivå och den andra om en bredare social nivå, där man tittar på omgivningen och närmiljön (Glas, Engbersen & Snel, 2019:1411). Det finns däremot ett problem i hjärtat av trygghetsundersökningar och det är frågan om vad som egentligen undersöks och vad resultatet egentligen visar (Sahlin Lilja, 2021:121). Det tenderar att saknas en tydlighet i studierna som gör att det uppstår metodologiska frågetecken (Jackson, Farrall & Gray, 2006:37). Dessa frågetecken finns också kvar när det kommer till att tolka resultaten, dess reliabilitet och validitet (Pleysier, Pauwels, Vervaeke & Goethals, 2005:273-274; Sahlin Lilja, 2021:231). Det som trygghetsundersökningar däremot skulle kunna bidra med är möjligheten att studera hur otryggheten skiljer sig hos invånarna och hur den utvecklas över tid (Svanberg et al., 2019).

Trots problematiken kring trygghetsundersökningar har det växt fram ett stort intresse för att undersöka trygghet och otrygghet, både inom det politiska och det akademiska fältet. Denna framväxt grundas i ett bredare intresse av kriminalitet och straffrättslig kontroll (Jackson et al., 2006:37; Sahlin Lilja, 2021:87). Trots alla tekniska problem med att bedriva trygghetsundersökningar har intresset för det vuxit sig allt större (Jackson et al., 2006:34). Med det nya millenniets intåg har intresset för trygghetsundersökningar spritt sig över hela världen (Sahlin Lilja, 2021:102).

Samtidigt har intresset för trygghet, otrygghet och rädsla för brott vuxit fram i en kontext där kriminaliteten inte stiger. I vare sig länder som Sverige eller USA har brottsligheten ökat. Ändå har intresset för just otrygghet och rädsla för brott blivit ett fenomen som diskuteras allt mer och som mer resurser läggs på. Dessutom kan vi se att det juridiska området vidgas allt mer, med nya lagar, hårdare straff och fler påbud för att minska brottsligheten och öka tryggheten. Det är då helt naturligt att tänka att intresset av otrygghet och kriminalitet från den politiska sfären skulle innebära att mer fokus läggs på det kriminologiska fältet. Det borde naturligt generera ett mer omfattande intresse för den kunskap som produceras av kriminologer, men det är inte detta som kan ses. Istället är det bara "rätt" kriminologi som är intressant för politiker och det är bara den kunskapen som får politiskt stöd (Sahlin Lilja, 2021:52,147).

Det gör saken ännu mer komplex när frågan om ökad trygghet har blivit ett betydande slagträ inom politiken (Jackson, 2004:962). Just trygghet fungerar politiskt som en effektiv symbol och används intensivt i den politiska debatten (Hermansson, 2018:197). Det är något som vi kan se i Sverige, men också som en socialpolitisk fråga i andra länder (Garofalo, 1979:80). I exempelvis publikationen "Trygga tillsammans" som blivit framtagen i Finland kan vi se många likheter med det vi ser i Sverige. Programmet har som syfte att bland annat förebygga brott, främja lokala insatser och öka kunskapen kring brottsförebyggande arbete (Rådet för brottsförebyggande, 2016:9). Det är allmänhetens trygghet som har kommit att inta en central roll och tillsammans med att minska brottsligheten har syftet med kriminalpolitiken blivit att öka medborgarnas trygghet. Det kan ha bidragit till en ökad kontroll och ojämlikhet i samhället (Hermansson, 2018:182).

Det politiska intresset för att öka tryggheten har skapat en våg av nya lagar, regler och policys som är riktade mot kriminaliteten. Det är däremot inget som säger att insatser mot brott faktiskt genererar en ökad trygghet. Det går att reducera brottsnivån utan att skapa mer

trygghet och det går att skapa mer trygghet utan att reducera brottsnivån (Garofalo, 1979:96). Insatser, lagar och regler genererar inte alltid den önskade effekten (Hernández, 2019:98).

Det som därmed är tydligt inom trygghetsforskningen är att det är ett mycket komplicerat ämne. Trygghet likställs ofta med andra begrepp, men det är också tydligt att dessa sällan faktiskt är samma sak. Vi kan inte likställa trygghet eller rädsla för brott med risk för brott och vi kan därför inte mäta dessa tillsammans, trots att trygghetsmätningar tenderar att blanda dem. Det är också viktigt att ta i beaktande den politiska kraften som finns i den här typen av verksamhet. Vi kan inte bortse från att kriminalpolitiken har en stor påverkan och det är något som vi kommer att bära med oss vidare in i vår studie.

2.2. Svensk brottsprevention

Idén att samhället kan påverkas genom en medveten handling utvecklades under 1700-talet (Sahlin, 2000:51). Det kommer från upplysningens vision om att framtiden går att påverka (Andersson & Nilsson, 2017:27). I Sverige har vi sedan slutet av 1700-talet diskuterat hur det är bättre att förebygga brott istället för att bestraffa, vilket har lett till en diskurs angående preventivt tänkande. När begreppen "prevention" och "förebyggande" kom till användes begreppet "prevention" sällan för enskilda individers handlingar, utan som ett samhälleligt fenomen förknippat med politiska beslut och mål. Begreppet "förebyggande" beskrivs däremot ofta som något nytt och typiskt för samtiden. Detta förekommer i både praktiska och politiska sammanhang, kopplat till olika verksamheter samt åtgärder (Sahlin, 2000:15-17). Idag bedriver en stor andel kommuner i Sverige ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, och begreppen prevention och förebyggande används ofta som synonymer.

Samtidigt som debatten angående brottspreventioner har stillats med åren är alla rörande överens om att brottsprevention ska finnas i åtanke i varje del av samhällsutvecklingen (Andersson & Nilsson, 2017:213-215). En av de mest kända nationella programmen "Allas vårt ansvar" togs fram av justitiedepartementet och beslutades av regeringen 1996. "Allas vårt ansvar" var ett utökat brottsförebyggande program för att utveckla och stärka det brottsförebyggande arbetet (Regeringen, 1996). De ville stimulera en strukturerad form av samverkan och framhöll vinsterna av att polis, kommun och andra lokala aktörer skulle samverka med varandra (Brå, 2013).

När "Allas vårt ansvar" publicerades skrev de att det blivit tydligt att rättsväsendet inte kan bekämpa brottsligheten ensamt. De betonade även att kriminalpolitiken måste grundas på realism och kunskap (Regeringen, 1996). Sahlin (2000:18) diskuterar att brottsprevention är att betraktas som en del av samhällets ideologiproduktion. Prevention har ett syfte som är positivt och bygger på kunskap samtidigt som den angriper orsaker och har tydligt mål. Preventionen är politisk och förknippas med staten eller andra offentliga myndigheter. Den kan bero inte bara på vetenskap, utan också på rådande maktstrukturer och normer i samhället. Kriminalpolitiken har allt mer färgats av den rådande politiska ideologin än av kunskap från kriminologin och fält inom brottsforskning. Legitimiteten för kriminalpolitiken och dess brottspreventiva åtgärder beror mer på det som kan benämnas som "det allmänna rättsmedvetandet". Denna utveckling är inte svår att förstå i ljuset av att det går att vinna politiska poäng genom kriminalpolitiken (Andersson & Nilsson, 2017:130).

2008 infördes samverkansöverenskommelser av initiativ från Rikspolisstyrelsen. Den nationella handlingsplanen "Samverkan polis och kommun – för en lokalt förankrad polisverksamhet i hela landet" gavs därmed ut. Ungefär 85% av landets kommuner tecknade en samverkansöverenskommelse med polisen inom loppet av några år, där syftet var att ge struktur åt samverkan mellan polis och kommun samt tydliggöra deras åtaganden (Brå, 2013). Brå (2013) poängterar att det finns problem med att integrera överenskommelserna i kommunens och polisens dagliga verksamhet. Det brottsförebyggande arbetet behöver förankras och det behövs anställas en samordnare för det brottsförebyggande arbetet.

Behovet av brottsprevention betonas mer än någonsin av statliga och kommunala myndigheter, samtidigt som brottspreventionen har sammanfallit med den allmänna nedrustningen av offentliga verksamheter och generell socialpolitik. Den forskning som sker inom brottsprevention kan ses som orienterad mot det som är gångbart och politisk relevant för att fungera som statligt eller kommunalt underlag (Sahlin, 2000:18). Det sker samtidigt som vardagsbrottsligheten har förflyttats till att bli ett lokalt ansvar, medan staten ansvarar för bekämpning av grov kriminalitet (Andersson & Nilsson, 2017:208).

Under åren har både samhället och brottsligheten förändrats och det politiska drivet som finns i att arbeta mot brottslighet och för ökad trygghet har lett till lagförslaget SOU 2021:49. Det är en utredning som ligger till grund för att införa en ny lag 1 januari 2023, vilket ger kommunerna ett större ansvar för det brottsförebyggande arbetet och för att samordna det (Brå, 2022a).

Det blir tydligt att det under en längre tid legat i det politiska intresset att arbeta med trygghetsfrågor och brottsförebyggande insatser, men också att de under den här tiden inte har lyckats uppnå önskat resultat. Det kommer nya försök med jämna mellanrum, där kärnan är densamma och där rådande kriminalpolitik styr. Tidigare politiska dokument med syfte att skapa en förändring ute i samhället är ursprunget till det nya lagförslaget. Detta påverkar vår studie genom att vi kan se en röd tråd genom olika publikationer och genom hur aktörerna reagerar på förändringarna.

2.3. Effektiv Samordning för Trygghet

Vårt empiriska exempel grundar sig i ett samverkansarbete kallat EST där de arbetar trygghetsfrämjande, men också brottsförebyggande. EST är en förkortning av “Effektiv Samordning för Trygghet” och ska arbeta för att öka tryggheten i det offentliga rummet genom ett systematiskt och kontinuerligt samarbete (Örebro universitet, 2016:3). De vanligaste aktörerna inom ett EST-arbete är kommun (säkerhets- och trygghetsutvecklare), polis, bostadsbolag, socialförvaltningen och räddningstjänst (Örebro universitet, 2016:4). EST-modellen grundar sig i informationsinsamling av otrygghetsskapande händelser, vilket rapporteras in av polisen och utbildade rapportörer inom de olika organisationerna. Händelserapporterna sammanställs sedan i en mindre grupp för att presenteras för hela EST-gruppen. Vidare görs också orsaksanalyser av de inrapporterade händelserna med hela EST-gruppen. Samma sak gäller för implementering av insatser, uppföljning av insatser och till sist återkoppling. Detta sker veckovis och de skapar därmed en samlad lägesbild över kommunen varje vecka som skickas ut till samtliga aktörer inom EST, som tar det vidare till sina egna organisationer (Örebro universitet, 2016:11,19).

Denna samverkansstyp har sin grund i ett projekt som startades år 2011 och fick namnet “Metodhandbok för samverkan mot social oro”. Metodboken skapades av Jesper Lindblom som arbetar inom Västerorts Polismästardistrikt för att sprida erfarenheter och arbetssätt för samverkan mot social oro. Samverkansaktörer som polis, kommun, skola, socialtjänst och fritidsverksamhet är de främsta aktörerna inom arbetet (Lindblom, 2013:1-2).

Den här metodhandboken ligger därmed till grund för vad som år 2013 skulle döpas till EST-metoden vilket skapades i Örebro som ett gensvar på en våg av skadegörelser och bränder i staden och i flera andra svenska städer. År 2016 kom Örebro universitet ut med EST-handboken. I den beskrivs det att syftet med EST är att effektivisera och samverka kring kunskapsbaserat trygghetsskapande arbete. Handboken skapades för att göra det möjligt för

andra kommuner i Sverige att etablera ett EST-arbete (Örebro universitet, 2016:3-5), vilket också skedde. Minst 50 kommuner har börjat eller planerar att arbeta inom arbetsmetoden (Andershed, u.å).

År 2018 gav Örebro universitet ut en utvärdering av EST. Syftet var att utvärdera dess arbetssätt och svårigheter, men också framgångar och om det faktiskt minskar olika otrygghetsskapande problem. De genomförde intervjuer, tittade på samband mellan insatser och observerade nivåer av olika otrygghetsindikatorer. Resultatet av utvärderingen var att det finns en risk för att arbetet i hög utsträckning är beroende av ett få antal engagerade och pådrivande aktörer. Vissa aktörer inom arbetet upplever sig inte heller ha nog med kunskap för att göra bra orsaksanalyser. Det saknas även rutiner för att kartlägga subjektiv otrygghet i bostadsområden. Trots detta har EST bidragit till en känsla av gemenskap och närhet samt tillit för de samverkande organisationerna (Fahlgren, Hellfeldt & Andershed, 2018:3-5,22,26).

På uppdrag av Brå skedde en processutvärdering efter att Brå implementerat ett projekt med utgångspunkt i EST och "Samverkan mot social oro" i sju pilotområden (2016 till 2018). Detta skedde via bland annat en utvärderingsenkät. De sju polisområdena byggde upp en organisation kring huvudaktörerna kommun, polis och fastighetsföretag. Slutsatsen av det här var att samtliga aktörer ställer sig positiva till metodiken. Arbetet hade lett till ökade kunskaper om hur brottsförebyggande- och samverkansarbete kan bedrivas. De hinder som finns för att implementera metoden är bland annat att det riskerar att bli personbaserat istället för funktionsbaserat. Dessutom underskattas ofta komplexiteten inom att arbeta trygghetsfrämjande och brottsförebyggande (Hallin, 2018:4-5,36). Det har också gjorts en exempelsamling efter processutvärderingen där det visade sig vara viktigt att arbetssättet är förankrat och beslutat hos ledningarna inom de olika organisationerna (Hallin, 2019:51).

EST är därmed ett exempel på trygghetsarbete som finns ute i Sveriges kommuner och även det vi valt att använda som empiriskt exempel. Metoden kan vid första anblicken vara lätt och effektiv att använda, men har också sina svårigheter att implementera. Det EST-arbete som vi granskat har varit igång i över ett år och med testperioden är det uppe i två år. Därför har vi kunnat intervjua och observera aktörer som arbetat med detta under en längre period.

3. Teoretiskt ramverk

I denna del av vår masteruppsats presenteras det teoretiska ramverket. Det är uppdelat i tre olika sektioner som kommer att behandlas separat, där den första presenterar teorin om administrativ kriminologi, följd av performativitetsteorin och slutligen en genomgång av samverkansteori.

3.1. Administrativ kriminologi

Det är ett faktum att kriminologin behöver förhålla sig till den styrande makten, men hur den relationen bör se ut är omdebatterad. 1986 kom kriminologen Jock Young ut med artikeln "The failure of criminology: The need for a radical realism", där han myntade begreppet administrativ kriminologi. Sedan dess har många andra följt i hans fotspår och kritiserat den typen av kriminologi som uppkommit för att tillgodose den rådande kriminalpolitiken. Enligt detta synsätt bryr sig administrativ kriminologi bara om de sociala situationerna som bidrar till att brott begås och struntar i vad som faktiskt är de bakomliggande orsakerna till brott. Dessutom är administrativ kriminologi just hårt knuten till den politiska sfären genom att ofta vara statligt finansierade eller till och med anställd av staten. Enligt kritikerna bidrar det till att bara viss kunskap tas fram och blir använd, utan att behöva vara den bästa metoden för att ta itu med problematiken. Därtill finns det ett starkt fokus på siffror och att mäta. Det finns en strävan efter att åstadkomma "fina" siffror och att skapa frågeställningar utifrån den politiska definitionen av sunt förnuft. Det gör att administrativ kriminologi inte vill bli ifrågasatt (Hough, 2014:215,218,223-224). Till skillnad från den akademiska kriminologin, tar administrativ kriminologi inte hänsyn till att det finns andra hypoteser. Den har ingen egen historia som gör att den har något försvar mot sina kritiker (Hirschi, 1993:349).

Samtidigt finns det de som försvarar den administrativa kriminologin och kritiserar den akademiska kriminologin. De menar att den akademiska kriminologin vet väldigt lite om krafterna bakom att göra en förändring ute i verkligheten (Hough, 2014:224). Försvararna av administrativ kriminologin menar att akademiska kriminologer mest forskar och skriver böcker för att imponera på andra inom samma fält. Inom detta synsätt är det bättre att faktiskt försöka bidra till en förändring genom att interagera med politiken, istället för att "skrika från sidlinjen" (Mayhew, 2016:7-9). För det är uppenbart att trots all kunskap som produceras inom den akademiska kriminologin är det ytterst lite som letar sig ut i verkligheten utanför universiteten (Matthews, 2009:341).

Ett exempel på en teori som från början kallades för administrativ kriminologi är den numera välkända situationella brottspreventionen. Det är idag en väl ansedd form av kriminologi som från början blev kritiserad av akademiker eftersom den kom från det administrativa fältet (Mayhew, 2016:1), men ofta handlar det om just brottsprevention när politik och kriminologi möts. Alla verkar vara överens om att det är ett eftertraktat mål att förebygga brott. Däremot diskuterar politiker sällan faktiska brottspreventiva insatser på grund av dess komplexa natur, utan pratar istället om antal arresteringar, rättegångar och straff (Lab, 2004:683-684). Trots avsaknad av diskussion och samtal om brottsprevention är den beroende av det politiska stödet för att kunna bära kraft (Sutton & Cherney, 2002:339).

Begreppet administrativ kriminologi är därmed en kritik mot en specifik form av praktisk kriminologi som är hårt knuten till den rådande kriminalpolitiken, men behöver inte ses som något helt igenom dåligt. Vi har däremot valt att använda kritiken mot administrativ kriminologi som Jock Young lade grunden till på 1980-talet, där det finns en stark strävan av att fokusera på siffror och att hitta enkla lösningar. Vi gör detta för att belysa aktörernas strävan efter att tillfredsställa kriminalpolitiken och för att se hur kriminologiska kunskapskällor används utifrån vad som passar bäst.

3.2. Performativitet

Vi syftar till att belysa komplexiteten hos de olika begreppen som blir vanligare att allt fler människor arbetar med, inte minst genom det nya lagförslaget (SOU 2021:49) om att kommuner ska ta ansvar för brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete genom samverkan med berörda aktörer. Hela begreppsapparaten som presenteras i både den statliga utredningen och i den här uppsatsen är baserad på svårgreppbara ord som ska skapa en praktisk effekt i verkligheten. Det är däremot komplicerat att åstadkomma, men det kan också finnas en betydelse i själva samtalen och begreppen.

Teorin om performativitet formades inom det lingvistiska fältet under tidigt 1960-tal. Det innebär att ord inte bara säger något om världen, utan är också en del av den. Det betyder att ord blir en del av själva handlingen och därmed har ett värde i sig. Tittar vi exempelvis på en klassisk fras inom ett bröllop innebär frasen "ni är nu man och hustru" något mer än själva orden. De är knutna till en handling och får därigenom en innebörd mer än att bara vara ord. Genom det kan uttalanden både ha en konstruerande och deklarerande funktion (Neris Junior, Fucidji & Almeida, 2021:488-489).

Performativitet har sedan 1960-talet använts inom allt fler fält. Vi kan se dess framfart inom både genusvetenskapen och inom ekonomi, men även inom det sociologiska fältet. När vi vänder oss mot sociologin och tittar på världen utifrån performativitetsteorin om att ord och symboler har en makt i sig själv kan det ses överallt. Människor möter dagligen olika objekt som är skapade utifrån performativitet. Det syns i symboler i våra shoppinggallerior, bilder över sociala medier, reklamfilmer och på många andra platser i det vardagliga livet. Enligt teorin om performativitet vänder vi oss ständigt mot vår publik. Ord, symboler och uttalanden riktar mot individer som syftar till att fångsla publiken. Därför kan det både handla om att fånga människors intresse för att få dem att lyssna eller titta och att behålla deras uppmärksamhet. Beroende på fält kan detta ta sitt uttryck på olika sätt. Skyltfönster kan vara vackert och estetiskt dekorerade för att locka förbipasserandes blickar och reklamfilmer kan använda sig av bilder och musik som fångslar publiken med exempelvis skönhet, komedi eller terror (Alexander, 2020:395).

Performativitet innebär därmed att ord, bilder och handlingar har ett symboliskt värde. Det är något som dessutom har blivit användbart inom politiken. Det kan hjälpa både de styrande och oppositionen att få stöd hos befolkningen (Alexander, 2020:395), men performativitet kräver också att något händer. Händer inget, betyder inte heller orden något. Fast vad som görs är inte alltid lika viktigt som att något faktiskt sker. Återvänder vi till äktenskapet betyder det att personerna lever som ett gift par, men vad detta innebär kan variera mellan olika individer och det finns ingen egentlig mall. På så sätt kan performativitet innebära att något måste hända som är i linje med vad som förväntas. Det behöver däremot inte vara något annat än symboliska handlingar (Neris Junior et al., 2021:489).

Genom performativitetsteorin kommer vi att belysa hur handlingar kopplat till trygghetsarbete har ett symboliskt värde och skapa ett syfte i sig själv. Vi kommer att titta på hur ord har en egen makt och genom teorin om performativitet ska vi öka förståelsen för fenomenet trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

3.3. Samverkansteori

För att öka tryggheten i samhället, förebygga brott och minska rädslan för att bli utsatt för brott, rekommenderas ofta samverkan mellan olika aktörer och det är också precis det som SOU 2021:49 hänvisar till. Samtidigt är samverkan ytterligare ett begrepp som inte är helt

självkliart. Precis som med de andra begreppen som vi tagit upp är samverkan komplext och svårare att definiera än vad det kan verka vid första ögonkastet.

Samverkan i sig handlar om att aktörer kommer samman för att tillsammans arbeta för att uppnå ett specifikt syfte. Det är i grund och botten en social företeelse, där människor möts och agerar tillsammans. Det kan ske spontant eller vara organiserat i förväg, men i slutändan handlar det om aktiviteter som är gränsöverskridande och att olika aktörer förenas med andra för ett gemensamt syfte (Lindberg, 2009:11-12,43,78). Det kan handla om specifika objekt eller företeelser och kan beskrivas som ett gränsobjekt. Det är det som de olika aktörerna har enats om att arbeta tillsammans kring och utgör samverkans intention. De olika aktörerna kan i sin tur ha olika betydelser för och bidra med olika perspektiv angående objektet, men gränsobjektet är ständigt detsamma. Det är genom gränsobjektet som samverkan får sitt sammanhang. Det är tillräckligt formbart för att kunna anpassas till olika aktörer och lokala olikheter, samtidigt som det är tillräckligt robust för att ge en tydlighet och skapa avgränsningar (Lindberg, 2009:81-84).

De här gränsobjekten kan vara mycket komplexa och vara anledningen till varför det finns ett behov av samverkan. Oftast är anledningen till varför aktörer går samman för att samverka att de vill uppnå något som de inte klarar av på egen hand. Det har nästan blivit ett krav att organisationer ska samverka och många människor kommer idag i kontakt med olika former av samverkan. I den offentliga sektorn har det till och med blivit något av en universallösning, men detta sker i alla typer av organisationer inom både offentlig och privat sektor. Det har vuxit fram en tanke om att samverkan är nödvändig och att framgång inte går att uppnås utan den. I samverkan förenas olika människor med domänspecifika kunskaper och tillsammans ska då komplexa syften kunna nås (Lindberg, 2009:8,29,34-36,83).

Samverkansteorin kommer vi att använda för att förstå hur samverkan har blivit lösningen på komplexiteten i olika fenomen. Vi kommer använda den för att förklara hur samverkan har blivit ett mål i sig själv och det blivit centralt att göra saker tillsammans, men där gränsobjektet blivit mindre viktigt.

4. Metod och empiriskt material

Vi har undersökt en medelstor kommuns EST-arbete utifrån deltagande observation och kvalitativa intervjuer och kompletterat med en kvalitativ analys av dokument. Vi har valt att använda oss av en triangulering mellan kvalitativa metoder för att kunna jämföra datan från

varje metod med varandra (Denscombe, 2009:185,190). Det gör att vi kan förtydliga vad styrande dokument skriver att aktörer ska arbeta med, vad aktörerna har för egna uppfattningar angående sitt arbete och hur arbetet sedan går till i praktiken. Studiedeltagarna benämns i studien som “aktörer” och det står för “aktörer inom samverkan för ökad trygghet i kommunen”. Vidare har vi utfört studien på ett abduktivt sätt, vilket betyder att vi hela tiden rör oss fram och tillbaka mellan vår data och teorier. Vi gör jämförelser och tolkningar i sökandet efter teman och bästa möjliga förklaring (Kennedy & Thornberg, 2017:53).

4.1. Deltagande observationer

Vi genomförde deltagande observationer där vi deltog öppet i rollen som forskare för att se miljön på det sätt den normalt framträder. Enligt Denscombe (2009:283) kan vi därmed skaffa information om dess brister och “sanningar”. Tolv observationer genomfördes under 2022 och sex observationer gjordes redan våren 2021 (se Bilaga 1). Det som observerades var deras arbete med en lokal lägesbild och kartläggning. Detta innehöll informationsinsamling, orsaksanalyser och förslag till insatser. Under 2021 fick vi en bra inblick i arbetsprocessen och etablerade kontakten med aktörerna, vilket gav oss tillträde till fältet för ytterligare observationer 2022. Det är många gånger positivt att öppet befinna sig i rollen som nyfiken student (Repstad, 2007:52). De olika organisationerna som hade aktörer med som medverkade i EST-modellen i kommunen vi observerade var kommun, polismyndigheten, bostadsbolag, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, kunskapsförvaltningen, drift- och serviceförvaltningen och räddningstjänsten.

Fältanteckningarna var våra egna nedskrivna redogörelser. Efter varje observation satt vi oss tillsammans och förde anteckningar. I vissa fall kunde många anteckningar göras under tiden observationen skedde eftersom många möten skedde via olika digitala plattformar, vilket gjorde att den naturliga miljön inte stördes.

Det finns svårigheter i att vara medlem i en grupp och samtidigt behålla en självständighet under observationerna i rollen som forskare. Den här risken kallas för “going native” (Denscombe, 2009:290). Eftersom vi var öppna med syftet till varför vi var där och det faktum att aktörerna såg oss i rollen som studenter, blev det enklare att befinna oss på den svåra balansgången. Slutligen finns det få risker i vårt deltagande eftersom det inte finns några farliga fysiska risker med den här typen av observation.

4.2. Semistrukturerade intervjuer

Intervjuerna skedde som ett komplement till observationerna. Det är vanligt att deltagande observatörer också genomför intervjuer i sin forskning (Bryman, 2011:411). För att en forskningsintervju ska kunna genomföras på bästa möjliga sätt är det viktigt med en god relation till intervjupersonerna (Denscombe, 2009:243). Det skapades genom att först medverka på observationer.

I skapandet av intervjuguiden funderade vi över vad som var oklart och förenade det med tankar från observationer och inläsning av material. Sedan strukturerade vi tillsammans upp de frågor som vi ville ha med samt omformulerade ledande frågor (se Bilaga 2). Först efter det tog vi kontakt med sex aktörer genom mejl. Aktörerna representerade kommun (två intervjupersoner), socialförvaltningen, bostadsbolag, kultur- och fritidsförvaltningen och polismyndigheten. Vi presenterade oss, vår forskning och skrev att vi ville ha en intervju angående EST. Vi skrev även att deras uppgifter kommer att hanteras konfidentiellt samt spelas in för att möjliggöra en transkribering. Vi använde oss av semistrukturerade intervjuer, vilket innebär att intervjupersonerna hade en stor frihet att utforma svaren på sitt egna sätt (Denscombe, 2011:234-235). Processen var flexibel och det gavs utrymme för fler frågor. Det stannade däremot inom samma tema. Den data som producerats kan påverkas av hur insatt aktören är i arbetet. Dock anser vi att hur stor inblick aktörerna har i sitt arbete är en del av vårt resultat.

Intervjuerna var tidseffektiva och pågick i cirka 30 minuter. Det hölls två fysiska intervjuer och fyra via plattformen Zoom. Vi genomförde båda intervjuer och delade upp det genom att en gjorde intervjun, medan den andra sedan transkriberade det. På så sätt kan forskare komma i "närkontakt" med det empiriska materialet (Denscombe, 2009:260).

Data från en intervju som hölls med två aktörer under våren 2021 med 10 frågor (se Bilaga 3) som skildrar arbetsprocessen har även tagits med i vår datainsamling. Denna intervju spelades inte in, utan svaren antecknades under intervjuens gång.

4.3. Dokument

Ytterligare en typ av empiriskt material som vi samlat in är skriftliga dokument. Detta är av fördel eftersom dokument förefaller sig ofta vara trovärdiga, faktabaserade och skrivna av sakkunniga (Denscombe, 2009:295). Fördelarna med den här typen av data är att det finns

stora mängder information i dokument som är lättillgänglig och kan granskas av andra (Denscombe, 2009:316). I tabellen nedan redovisas de dokument som studerats.

Tabell 1. Sammanställning av dokument.

Titel	Årtal	Institution	Beskrivning av dokument
Kommuner mot brott, SOU 2021:49.	2021	Regeringskansliet, Justitiedepartementet.	Detta är en utredning tillsatt av regeringen som föreslår att det införs en ny lag. Utredningen anser att alla kommuner bör ta ansvar för de brottsförebyggande frågorna och arbeta med dem för att främja samhällets brottsförebyggande arbete. Lagen föreslås heta "lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete" (SOU 2021:49).
Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete.	2020	Brottsförebyggande rådet.	Brå har tillsammans med Polismyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) beskrivit hur samverkan kan gå till i fem olika steg. Publikationen är inriktad på att användas av de som samverkar i brottsförebyggande arbete, detta för att samverkan ska bli effektivare och nå bättre resultat (Brå, 2020).
Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen.	2019	Boverket.	Boverket har i uppdrag av regeringen tagit fram en vägledning (samlad kunskaps- och diskussionsunderlag) för trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen. Det har gjorts för att skapa förutsättningar för ett långsiktigt brottsförebyggande arbete (Boverket, 2019).
Tillsammans mot brott, Skr. 2016/17:126.	2016	Regeringskansliet, Justitiedepartementet.	Det här är ett nationellt brottsförebyggande program framtaget av regeringen, där syftet är att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och strukturerat brottsförebyggande arbete. Programmet ska bidra till att fler aktörer i samhället ska arbeta mer kunskapsbaserat och brottsförebyggande i samverkan med andra (Skr. 2016/17:126).

Skriftliga källor måste få sin validitet fastställd och att de dokument som används i vårt arbete har utvärderats i förhållande till fyra grundläggande kriterier uppsatta av Denscombe (2009:301-302). För att uppnå kriteriet *autenticitet* säkerställde vi att dokumenten var äkta och inte en omskrivning. Vi undersökte även i vilket syfte som dokumentet blivit skrivna och vem som skrev det för att säkerställa dess *trovärdighet*. För att undersöka dess *representativitet* tittade vi på om dokumentet var typiskt för sitt slag eller om det var ofullständigt. Slutligen granskade vi att *innebörden* var tydlig utan undermeningar.

I viss mån har även mötesprotokoll samlats in. Dessa har använts som en del av anteckningarna som gjorts i förhållande till observationerna.

4.4. Urval

Vårt urval grundar sig i en målinriktad urvalsmetod, vilket går ut på att strategiskt välja deltagare som ska studeras (Bryman, 2011:392). Till en början valdes kommun med

anledning att vi skulle kunna undersöka deras brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. De observerade aktörerna och dess arbete samt intervjupersonerna valdes med initiala forskningsfrågor och syfte i åtanke. Även de styrande dokumenten som valdes ut har en koppling till det initiala forskningssyfte som satts upp med ett fokus på brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i dagens samhälle. För att få en representativ bild kan valet av människor i en observation väljas ut medvetet (Denscombe, 2009:277). Valet berodde på var det fanns tillgång till fältet, men urvalet gjordes även utifrån undersökningens mål och dess representativa förmåga.

På grund av att vi inte hade möjlighet att intervjua samtliga deltagare av det lokala EST-arbetet gjordes ett urval av intervjupersoner. Målstyrda urval har ofta urval på mer än en nivå (Bryman, 2011:392). Vi gjorde därmed ett urval av intervjupersoner som till stor del baserades på de aktörer som EST-handboken riktar sig till (Örebro universitet, 2016:4), detta för att få ett så bra underlag som möjligt. Urvalet riktade sig även till de som hade ett större ansvar över arbetet och de som arbetat med EST under en längre period, men även till aktörer som anslutit sig senare. Vi ville ha spridning bland aktörerna och organisationerna för att få en så omfattande och fullständig bild som möjligt.

4.5. Tematisk analys

Efter att all data var inhämtad och vi hade nått teoretisk mättnad genomförde vi en tematisk analys. Sammantaget var det 654 sidor material som studerades och kodades (se Bilaga 4). Analysen som genomfördes har tagit inspiration från Braun & Clarkes (2006:87-93) sex steg för tematisk analys av data.

Tabell 2. Tematisk analys.

Steg	Beskrivning av processen
1. Grundläggande genomgång av data	Vi började med att transkribera vår data. Därefter läste vi igenom dokument, transkriberingar och observationsanteckningar flera gånger och anteckna initiala idéer.
2. Generering av koder	I den här delen hade vi från början satt upp ett antal teman som vi ville koda utifrån som gick hand i hand med vår generella teori och initiala forskningsfrågor. Det var till stor del för att underlätta kodningen av den stora materialinsamlingen och att vi behöll vårt initiala forskningsfokus. Vi kodade vår data på ett systematiskt sätt över all typ av material med samma huvudbegrepp.
3. Identifiering av teman	Vi identifierade teman genom att koda i enlighet med våra initialt uppsatta teman, samtidigt som vi var öppna med att identifiera nya teman om det uppkom under vår kodning av materialet. Vi undersökte även om vissa delar av vår data inte hade någon typ av kodning som passade med dem andra och därför inte skulle finnas med i materialinsamlingen.

4. Granskning av teman	Vi gick igenom alla våra koder tillsammans och satt in dem i de olika teman som passade. Vi kontrollerade om våra teman fungerade i förhållande till de kodade utdragen. Vi granskade alla våra kodningar av teman igen och antecknade det som vi tyckte stack ut eller återkom ofta.
5. Definiering och namngivning av teman	Inför vår analys förfinade vi detaljerna i varje tema. Vi genererade tydliga definitioner och namn för varje tema. Här ändrades även namnet på vissa teman.
6. Framställning av rapporten	Slutlig analys gjordes av utvalda utdrag i vårt material relaterat till forskningsfråga och litteratur för att kunna producera en vetenskaplig rapport av analysen.

4.6. Avgränsning

Vi har gjort ett antal avgränsningar i denna studie. Uppsatsen har inte fokus på individens känsla eller uppfattningen av trygghet eller otrygghet inom kommunen, därmed inte heller hur uppfattningen kan variera eller påverkas av kön, ålder, etnicitet eller liknande. Insatser eller åtgärder som implementerats kommer inte att utvärderas i någon större utsträckning. Vi kommer inte heller ha ett fokus på intervjupersonernas syn på arbetet utifrån sina arbetsroller, utan endast hur de ser på arbetet som en aktör i EST-arbetet. Vi kommer trots de olika modellerna som finns att begränsa oss till att använda begreppet “samverkan” när vi skriver om gränsöverskridande aktiviteter mellan organisationer.

4.7. Metoddiskussion

För att studien ska ha en hög *intern validitet* ska det finnas en god överensstämmelse mellan våra teoretiska ideér och de fynd som hittats i vår data. Den långvariga delaktigheten och närvaron som funnits blir därmed en styrka för att öka validiteten (Bryman, 2011:352). Fyndens validitet stärks enligt Denscombe (2009:380) genom metodologisk triangulering. Det leder till att vi får en fullständigare bild och kan jämföra vår data med varandra. Vidare transkriberades intervjuerna inte av den som höll i intervjun, detta för att ytterligare validera våra fynd eftersom transkriberingen sker med öppet sinne.

Extern validitet berör i vilken utsträckning som resultaten kan generaliseras till andra miljöer (Bryman, 2011:352). Eftersom vi genomfört en kvalitativ studie kommer vi istället använda oss av begreppet “överförbarhet” (Denscombe, 2009:382). Det leder oss istället till att fråga i vilken uträkning som resultaten skulle kunna överföras till andra fall. Trots att vi endast studera en kommuns EST-arbetet och att det kan ses som ett hinder för överförbarheten, kan många av studiens fynd överföras till andra fall tack vare den stora materialinhämtningen och

flera kvalitativa metoder. Det har gjort att vi kunnat finna mönster i våra resultat som även inbegriper flera nationella styrdokument som är gällande för alla kommuner.

Vi går sedan vidare till studiens reliabilitet, eller *pålitlighet* som det även kan kallas inom kvalitativa studier. Det kan vara svårt att bevisa eftersom en social miljö inte kan "frysas" (Bryman, 2011:352). Däremot har vi i så stor grad som möjligt varit transparenta med vårt tillvägagångssätt och analysmetod för att en liknande studie ska kunna göras, samt att vi har kommunicerat och diskuterat våra fynd i hög mån med varandra för att komma fram till en gemensam uppfattning.

Att till stor del genomföra observationer och intervjuer via de digitala plattformarna Zoom och Teams upplevs fördelaktigt tack vare enklare tillträde till fältet. Samtidigt kan det finnas risk för att distansen skapar mindre tillit, vilket kan leda till att datakvaliteten blir lidande. Inom kvalitativa metoder finns det alltid en risk för mänskliga misstag vid datainsamling och bearbetning av den. Det går inte att eliminera dessa fullständigt, men vi har försökt att reducera dessa via bland annat inspelning, transkribering och dubbelkodning.

4.8. Etiska aspekter

I den här studien finns det flera etiska aspekter som behöver tas hänsyn till. Det finns fyra forskningsetiska krav som vi tagit i beaktande. Det första kravet är att som forskare informera deltagarna kring syftet med forskningen, vilket kallas för *informationskravet* (Vetenskapsrådet, 2002:7, 2017:15). Det ska vara tydligt att medverkan kan avbrytas när aktörerna vill och att det är frivilligt att medverka (Vetenskapsrådet, 2002:7). Gruppen som blev observerades blev informerade om vårt syfte med studien, detsamma gällde för intervjupersonerna. Det ska även finnas ett krav på ett informerat samtycke av de som deltar i studien, vilket kallas för *samtyckeskravet* (Vetenskapsrådet, 2002:9, 2017:13). Alla aktörer gav sitt muntliga samtycke att vi fick agera observatörer och det gällde även intervjupersonerna, som dessutom gav ett skriftligt samtycke. Eftersom uppgifterna som berörs i studien inte är av etiskt känslig natur räcker detta (Vetenskapsrådet, 2002:9).

Ytterligare ett forskningsetiskt krav är *konfidentialitetskravet* (Vetenskapsrådet, 2002:12). Det är en förpliktelse att inte sprida uppgifter som getts i förtroende till obehöriga. För att hantera uppgifterna med så hög grad av konfidentialitet som möjligt har avidentifiering av vissa uppgifter gjorts. Intervjupersonerna benämns i citaten med en siffra (exempelvis "Intervjuperson 1") och inte med namn eller titel. Vi nämner inte heller vilken kommuns

EST-arbete vi observerat. Vidare är det fjärde kravet att uppgifterna endast får nyttjas i forskningsändamål (*nyttjandekravet*) (Vetenskapsrådet, 2002:14). Uppgifterna kommer inte spridas vidare i kommersiellt syfte. Individer som medverkar i forskning ska även skyddas från någon typ av skada och/eller kränkning. Det kallas för *individskyddskravet*. Samtidigt som det ska finnas ett *individskydd* ska vi även uppnå själva *forskningskravet*, vilket är att vi ska utföra kvalitativt god forskning som kan leda till samhällsliga förbättringar (Vetenskapsrådet, 2017:13). Aktörerna som deltar i den här forskningsstudien har en låg risk att utsättas för skada eller kränkningar i vår forskning eftersom vår data inte innehåller någon information av känslig natur.

5. Analys & resultat

I den här delen av uppsatsen presenteras analysen och resultatet. Den är uppdelad i två delar där analys och resultat angående definitionen av olika begrepp kommer först. Det följs av analys och resultat av kopplingen mellan den trygghetskapande praktiken och det vetenskapliga fältet. Upplägget för varje del är att vi börjar med att presentera resultat från analys av dokumenten för att sedan följa upp med analys och resultat från intervjuer och observationer.

5.1. Trygghetsarbetets komplexitet

5.1.1. Definition av begreppen

Det är tydligt att begreppsförvirringen är omfattande och dyker upp överallt. Tittar vi på kommuners brottsförebyggande och trygghetskapande arbete går det ofta hand i hand. Genom att minska brottsligheten ska även tryggheten öka. Tidigare i uppsatsen har vi presenterat svårigheten som finns kring att definiera begreppen trygghet och otrygghet. Trygghet är ett mångfasetterat begrepp som kan förklaras på olika nivåer (Söderberg et al., 2015:204), vilket också befast i SOU 2021:49. Där nämner de att det finns flera olika definitioner och att begreppen används olika beroende på sammanhang. Begreppsförvirringen existerar alltså till och med i lagförslag och just svårigheten med att definiera begreppen kan vara anledningen till att alla dokument inte hade med några specifika definitioner. Det kan vara anledningen till varför Skr. 2016/17:126 aldrig definierar begreppet. De andra dokumenten gör det i någon form, även om publikationen från Brå (2020) nöjer sig med att lägga till det i en begreppslista i slutet. Samtliga dokument som vi analyserat har dock haft

trygghet och brottsförebyggande arbete som sitt huvudsakliga fokus och i Brås (2020) dokument angående brottsförebyggande samverkansarbete poängterar de att det är väsentligt att i en samverkan diskutera innebörden av betydelsefulla begrepp. Ändå framgår det inte alltid tydligt eller ens över huvud taget vad det trygghet och brottsförebyggande arbete innebär i varje enskild kontext.

Boverket (2019) skriver i sin rapport att trygghet är en demokratisk rättighet och att du därmed ska kunna vistas i det offentliga rummet utan att bli utsatt för brott. Otrygghet behöver däremot inte grunda sig i upplevelsen av att bli utsatt för brott (Hummelsheim et al., 2011:327), även om dessa ofta förenas och skapar svårigheter. I SOU 2021:49 görs ingen definition av begreppet "brottsförebyggande" och de menar även att det inte finns en formell definition. Utredningen anser att den enda avgränsningen som behövs är att ett brottsförebyggande arbete handlar om att minska risken för brott och att analysera dess orsaker. Utredningen fokuserar endast på frågan om vilka krav som går att ställa på kommuner. Detta lämnar stort utrymme för egna tolkningar. Trots att utredningen riktar sig mot brottsförebyggande arbete återkommer de hela tiden till att arbetet också kommer att öka tryggheten.

För att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället behövs ett ändamålsenligt och brottsförebyggande trygghetskapande arbete (Boverket, 2019:3).

Begreppsförvirringen som synliggörs inom dokumenten kan också urskiljas i intervjuerna. Intervjupersoner hade svårigheter med att definiera trygghetsbegreppet.

Intervjuperson 2: Och jag tror att man passerar olika faser i livet där man känner otrygghet till olika saker (...). Så trygghet är väldigt, väldigt svårt tror jag att ehm (definiera).

Intervjuperson 4: Aa det är ju väldigt subjektivt ju. Ehm, det är ju en subjektiv fråga. (...) Det aa, det kan ju vara allt och ingenting höll jag på att säga. Men allt och lite däremellan.

Det var även tydligt att deras definition av trygghet i vissa fall sammanföll med känslan av rädslan för att bli utsatt för brott, vilket påverkas av människors egna uppfattningar av platser och personer.

Intervjuperson 1: (...) nej men trygghet om man tänker (...) så är det väl just tryggheten att man ska kunna röra sig ute utan att vara rädd för att utsättas för brott (...) det är väl mest det att man ska känna, att man inte känner någon begränsning i hur man lever sitt liv.

Intervjuperson 2: (...) Men otrygghet ja, det är när det är obehagligt att vara på ett ställe (...) Många kan ju bli, asså det som är främmande för en kan också bli otryggt. Med att ett gäng som pratar utländska så att man inte förstår å man ska gå igenom det, det kan också bli otryggt. Sen kanske dem pratar om senaste matchen i hockeyallsvenskan.

De flesta i våra intervjuer var överens om att definitionen av otrygghet grundar sig i att känna sig tvungen att undvika olika miljöer, då dessa kan vara förknippade med oförutsägbarhet och en ovisshet som generera den känslomässiga responsen i att känna sig otrygg.

Intervjuperson 2: (...) Men otrygghet ja, det är när det är obehagligt att vara på ett ställe (...)

Intervjuperson 3: (...) Åh, men som sagt livskvalité och motsatsen blir ju just det här, ah, men jag kan begränsas i mitt liv. Att det är det som är otryggheten, då.

Det är tydligt att begreppsförvirringen påverkade det praktiska arbetet. I observationerna pratade aktörerna om (o)trygghet och visste att det var det de arbetade med, men det kom aldrig på tal vad det faktiskt involverade. Det kan vara svårt inom EST-arbetet att veta vad som ska räknas in i kartläggningen som kan vara otrygghetsskapande. Det riskerar att bli mindre funktionsbaserat och mer personbaserat (Hallin, 2018:36). Arbetet kan då kritiseras utifrån Jock Youngs begrepp "administrativa kriminologin", där den vetenskapliga och evidensbaserade kunskapen får ta ett steg åt sidan till förmån för det som passar bäst för stunden (Hough, 2014:223). Det gjorde att vi under många av granskningsmötena där några av aktörerna gick igenom alla händelser som rapporterats under veckan, kunde observera diskussioner och osäkerhet angående vilka händelser som skulle vara med i lägesbilden och vilka som borde tas bort. Ena veckan togs en händelserapport bort på grunden att den inte tillhörde EST. Nästa veckan kunde en liknande händelserapport bli kvar och upptas i en del av lägesbilden. På så sätt blev det tydligt att aktörerna själva inte hade definierat begreppen de arbetar med, men också att det finns en risk i att det i vissa fall endast handlar om vissa personers otrygghet. Trygghetsfrämjande arbeten kan i vissa fall bidra till ökad ojämlikhet i

samhället (Hermansson, 2018:182). Observationerna visade att inrapporterade händelser kunde ses som olika allvarliga beroende på vilka det var som blev påverkade. Exempelvis kunde misshandel av en äldre invånare ses som mer allvarligt än en misshandel av en ungdom. Komplexiteten som finns gällande brottsförebyggande och trygghetsfrämjning kan i många EST-arbeten underskattas (Hallin, 2018:36).

Utifrån denna redovisning kan vi tydligt se att definitionen av (o)trygghet sällan prioriteras och det tas för givet att alla förstår vad det handlar om. I dokumenten som vi granskade hade inte ens alla med definitioner av vad arbetet med ökad trygghet egentligen innebär. I intervjuerna blir det tydligt att det finns skillnader, men även problem med att definiera begreppen. I observationerna framgick det aldrig hur (o)trygghet, trygghetsskapande eller brottsförebyggande arbete definieras inom det lokala EST-arbetet. Vi hamnar därmed i resultatet att aktörerna inom området inte kräver en definition för att kunna arbeta med problematiken. Istället är begreppen självklara tills frågan faktiskt ställs angående vad de betyder. Då blir begreppsförvirringen tydlig.

5.1.2. Mål och syfte med arbetet

Ett av våra huvudsakliga resultat från studien är problemen som uppstår angående mål och syften för trygghetsskapande arbete. Målet som kommuner ska arbeta för att uppnå enligt det nya lagförslaget är att minska brottsligheten och öka tryggheten (SOU 2021:49). Samtidigt som det diskuteras kring att det inte alltid går att finna ett samband mellan minskad brottslighet och minskad otrygghet (Svanberg et al., 2019). Detta tas upp i både SOU 2021:49 och rapporten "Tillsammans mot brott" (Skr. 2016/17:126). De skriver att trygghetsskapande arbete inte alltid är detsamma som ett brottsförebyggande arbete och att sambandet mellan trygghet och utsatthet för brott är komplicerat. Däremot skriver de även i rapporten "Tillsammans mot brott" att målet för kriminalpolitiken är att öka människors trygghet och minska brottsligheten, och att detta mål till stor del kan uppnås genom brottsförebyggande arbete. Det är en slutledning som är mycket vanlig i rapporter som berör trygghetsskapande och brottsförebyggande arbeten. När det pratas om brottsförebyggande arbete används trygghet som en parameter, men också som ett mål och syfte med själva arbetet.

Samtidigt tar samtliga dokument upp vikten av att samverka för att nå målen. Däremot tas det sällan upp något angående att det inte alltid är lätt att samverka. Det är en komplex process som sällan kommer med någon färdig modell, men som ändå har blivit något av en

universallösning på olika komplicerade fenomen (Lindberg, 2009:30). Dokumenten har alla gemensamt att de använder samverkan som just en universallösning för att uppnå sitt syfte. De ger alla samverkan en speciell betydelse som något som måste användas för att kunna arbeta effektivt med brottsförebyggande insatser och för att öka tryggheten.

Ställs våra fynd från dokumenten i kontrast mot intervjuerna kan vi se att trygghet och brottsförebyggande arbete går hand i hand även bland aktörerna.

Intervjuperson 5: Ja, men målet är ju att vi ska minska brottsligheten och öka tryggheten egentligen, att äh, framför allt att tryggheten ska öka (...)

Samtidigt kunde vi se att det inte var helt definierat i samverkan vad som faktiskt utgjorde själva syftet och målet med arbetet. Ingen av de som vi intervjuade hade samma svar som någon annan. De höll alla med om att det handlade om att arbeta med trygghetsfrågor, men inte vad det egentligen innebar. Utifrån samverkansteori kan vi beskriva detta som att de inte har definierat sitt gränsobjekt.

Intervjuperson 1: (...) jag vet faktiskt inte om de har, äh, några tydliga mål så (...), men målet är väl just att kartlägga tryggheten (...)

Intervjuperson 4: Äh, ja men syftet som jag ser det är ju just den här samordningen för trygghetsfrågan.

Intervjuperson 6: Ähm, och förutom trygghet och sådana saker så är det ju också det här med informationspridning att man har ju en väldigt bra kunskap, äh, om vad de andra gör, så att det får ju synergier i att, ja, (...)

Det finns därmed en viss skillnad i hur de olika aktörerna ser på samverkansarbetet och vad de egentligen har för syfte och mål. I en intervju konstaterades det även att det inte finns något specifikt mål och gränsobjekt, men att det finns ett syfte med samverkansarbetet.

Intervjuperson 3: Vi har inte satt något direkt mål och så, men det man kan se är ju att vi ska bli mera, äh, effektiva, att vi använder metoder som är liksom beprövade och att vi ser effekter på vårt arbete. Så skulle jag vilja sammanfatta det.

Jämförs sedan detta med observationerna framgick det att insamling och delning av information mellan aktörerna hade en framstående position. Många gånger kunde en aktör ställa frågan om någon annan hade mer information eller om något skulle tilläggas. Aktörerna

var också villiga att dela med sig av ytterligare information angående aktuella händelser, men också sådant som hände inom den egna organisationen. Information har därmed fått ett huvudsyfte inom samverkan och i många fall tenderar det att ta mer plats än själva samverkan för att genomföra insatser för att öka tryggheten eller förebygga brott.

Observationerna visade också att en samverkan som pågår under en längre tid kan utveckla en god kamratanda mellan aktörerna. Våra första observationer genomfördes i maj 2021 och vi återupptog det i februari 2022. Under tiden som vi varit borta fortsatte aktörerna att arbeta och vi kunde se att relationen utvecklats. Förutom en öppenhet där det är högt i tak samt givande diskussioner hade samverkan lett till kortare kontaktvägar. Dessa snabba vägar och hjälp till varandra hade utvecklats med att aktörerna blivit mer bekväma med sina roller. I intervju 5 framgick det att aktörerna hade skapat en stark vi-känsla som bidrog till att samverkan fungerade och att de utvecklades tillsammans. Något som är intressant är däremot att mycket lite sas om vad samverkan faktiskt hade lyckats åstadkomma. Samverkans framgång verkar till viss del baseras på den goda relationen mellan aktörerna.

Intervjuperson 5: Att vi blir mycket starkare tillsammans av att göra saker.

Bilden som framkommer är att samverkan kring frågorna om trygghet har blivit ett mål i sig själv. Aktörerna är inte helt medvetna om vad det egentliga målet eller syftet med arbetet är, mer än att det har något med trygghet att göra. Däremot verkar själva samverkan ha fått ta en större plats än att arbetat med att öka tryggheten och det är få som över huvud taget nämner att de arbetar för att minska brottsligheten. Det är intressant att aktörerna inte pratar mer om just brottsprevention med tanke på att många av de hänvisar till just brott som anledningen till att personer känner sig otrygga.

Genom att arbetet i sig blir ett mål blir det även performativt. Det uppnår sitt syfte genom att bara existera och bedrivs. Vad det sedan bidrar med är inte längre lika viktigt eftersom det uppnår ett visst mål. De kan därför hänvisa till framgång utifrån detta mål, samtidigt som det i själva verket inte händer särskilt mycket ute i verkligheten.

Intervjuperson 3: (...) och hamnar man bara i ett enda liksom administrationsträsk, då är det inte kul alltså. Det får inte förta det. Det finns en glädje i det här tycker jag också i våran grupp liksom, att man känner ett engagemang och såhär, men börjar det blir för mycket sån och vi ska börja kräva av gruppen att de ska börja med, då kommer vi tappa det tror jag.

Därmed kan ett politiskt mål göra att en bra sammanhållning och god vi-känsla räcker som ett framgångsrikt resultat. Det handlar inte om vad som faktiskt fungerar eller att vetenskapligt belagda insatser genomförs. Istället används bara det som gynnar själva samverkan, vilket är en anledningen till att den här typen av arbete har blivit kritiserat inom akademien och betecknat som administrativ kriminologi. Det handlar snarare om att administrera ett problem, än att faktiskt lösa det. Intresset har flyttat från att faktiskt förstå hur problematiken uppstår och istället hamnat i att fokusera på sociala företeelser (Hough, 2014:215). Dokumenten hänvisar till ett visst mål och syfte, men ute i verkligheten bland aktörerna har det gått förlorat. Det finns ingen tydlig enighet i samverkan, utan samverkan har i sig själv blivit ett centralt mål.

5.1.3. Samverkan som universallösning

Samtliga dokument i studien använde samverkan som en universallösning när det kommer till trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Det är genom samverkan som det går att ta ett helhetsgrepp om problematiken. Däremot beskrivs mycket lite om hur samverkan ska se ut eller dess komplexitet. Istället ska den bara fungera. I Brås (2020) dokument kring samverkansarbete inleder de däremot med att det finns många uppmaningar till hur en samverkan ska genomföra, men att det är svårt att veta hur det ska gå till.

Det finns oändligt många uppmaningar till samhällets olika parter att samverka i det brottsförebyggande arbetet, men det är inte så lätt att få svar på hur samverkan rent praktiskt ska gå till (Brå, 2020:8).

I exempelvis SOU 2021:49 beskrivs olika typer av samverkan, men ingen omfattande diskussion av dem. Det ställs istället höga krav på de inblandade aktörerna att klara av arbetet. Det synliggörs även i Boverkets rapport (2019). De hänvisar också till att aktörer tillför sin domänspecifika kunskap och att mandatet kan se olika ut mellan aktörerna.

För få till ett mer effektivt och långsiktigt arbete för brottsförebyggande och trygghetsskapande effekter är samverkan mellan olika aktörer nödvändig. Olika aktörer bidrar med kunskap från sina områden, vilket berikar arbetet. De har också olika roller och det är viktigt att förstå varandras mandat och dess begränsningar (Boverket, 2019:65).

Brå (2020), Boverket (2019) och SOU 2021:49 nämner EST som en möjlig modell att använda för att åstadkomma ökad trygghet och sänkt brottnivå. Det innebär att om lagförslaget om kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet kommer att träda i kraft 2023, kommer den här typen av arbeten bli allt mer vanliga. Det blir då ett politiskt påbud som får kommuner att göra ett arbete som mycket tyder på att de inte kommer att klara. Som nämnts tidigare tar publikationerna upp att kunskapsnivå är låg ute i landet och att mer kunskap från det vetenskapliga fältet behövs (Skr. 2016/17:126; Boverket, 2019). Samtidigt ska kommunen ändå klara av att hålla i samverkan för att uppnå ett mål som paradoxalt nog ingen riktigt vet hur det ska klaras av.

Enligt våra intervjupersoner finns det ändå ett stöd för lagförslaget ute i kommunen.

Intervjuperson 5: Men jag ser jättepositivt på det och jag, och just att det faktiskt blir lagstadgat, att man är tvungen. Förut har ju kommunerna, ja, så fort man får dålig ekonomi är det första man drar in på är ju sådant man absolut inte är tvungen att göra och då behöver man ju inte jobba brottsförebyggande (...)

Samtidigt finns det aktörer som är mer återhållsamma och har funderingar kring varför lagförslaget kommit till. Det finns en medvetenhet i att det kan finnas motiv bakom ett lagförslag.

Intervjuperson 2: Jag är ju väldigt positiv, jag tycker att det är svinbra (...) jag kan ju nästan känna, vad, vem ligger bakom det här?

I en av observationerna kunde vi också se att samverkan i vissa fall saknade tydlig modell. Det ledde då till att aktörerna testade sig fram och diskuterade hur de skulle gå vidare. De använde sig av EST-modellen och handboken som skapats i Örebro som de sedan tolkade fritt. Egna tolkningar är inte särskilt tidseffektiva och i slutändan går det inte att vara säkra på om mallen används på rätt sätt. I intervju 7 berättade de att de tittat i handboken när de startade upp EST, men gick inte tillbaka till den under utvecklingens gång. Därmed kan sådant som från början haft ett vetenskapligt belägg förlora sin effekt i översättningen till praktiken. Den genomgår en förändring när den når samverkan, där den processas genom kriminalpolitiska åsikter och administrativ kriminologi till att bli något som den inte var från början.

Det är däremot inte säkert att översättningen ses som ett problem bland praktikerna. Är samverkan en universallösning ska den kanske kunna lösa även detta? Enligt

Samverkansteorin tar aktörer med sig domänspecifik kunskap och bidrar därför med något som de andra aktörerna saknar (Lindberg, 2009:83). Det synliggjordes också under observationerna. Aktörerna var alltid villiga att bidra med det de själva kunde och synen de hade på problematiken utifrån sin egen organisation. Det gjorde att de skapar en bredare förståelse för händelserna som rapporterats in, men också att förståelsen ökade för de olika aktörernas organisationer.

Intervjuperson 6: (...) men i takt med att vi lär oss om varandra så, då ökar ju liksom den här förståelsen och förväntan, äh, läggs på rätt nivå och sen också att man tillåts tänka lite utanför, äh, det är ju lite slitet uttryck, men tänka lite nya tankar, äh, hur man kan bemöta en gemensam problembild till exempel, vad kan man göra här överhuvudtaget.

Samverkan ses därmed bidra till att göra varje enskild aktör bättre och att förståelsen mellan dem blir större. Det gör att samarbetet blir bättre av att gruppen förstår varandra bättre. Som vi redan tagit upp blir målet med samverkan att faktiskt samverka och inte att åstadkomma något som blir annat än symboliskt. Problemen med trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete kvarstår dock och lösningen på problematiken hamnar oftast i att införa åtgärder som är helt performativa. I annat fall används bara den mest lättillgängliga kriminologi eller kunskap som i slutändan inte bidrar till att skapa den effekt som eftersträvas.

Samtidigt finns det de aktörer som framstår som mer kunniga och som de andra lutar sig mot. I intervjuerna framgick det att det fanns en skillnad mellan olika aktörer när det kommer till mandat, då många av aktörerna menade att polisen var mycket viktigt i samband med att försöka öka tryggheten.

Intervjuperson 2: Polisen är en viktig aktör som behöver vara med i det här arbetet. Så det är väl en, en, ett sätt att på ett effektivt och snabbt sätt samordna insatser öh, efter uppkomna problem och få en gemensam lägesbild.

Intervjuperson 6: Ja, ja, polisen glömde jag, men de har ju varit med från, de är en viktig kugge så att säga.

Vi kunde också skildra detta i observationer, där vissa ansågs vara mer kunniga och därför fick deras åsikter mer tyngd än andras. Det var en mindre grupp ur samverkansarbetet som gick igenom alla inrapporterade händelser och avgjorde vilka som skulle vara med. Det var

alltså i denna grupp som det avgjordes vad som ska räknas som otrygghetsskapande och det var även här som färgsättningen gjordes. Det gav den mindre gruppen ett större mandat. De avgjorde vad som i slutändan räknades som ett problem som skulle behandlas av EST och hur allvarligt det var.

Det blev dock tydligt under våra observationer och intervjuer att det fanns en kunskapslucka mellan evidensbaserad kunskap och praktik som samverkan inte kunnat överbrygga. Det ledde till att arbetet blev performativt, där själva samverkan blir syftet och det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet blir sekundärt. Den kunskap som sedan används för orsaksanalys och åtgärder var baserad på egna erfarenheter och kan kritiseras som administrativ kriminologi, genom att EST-arbetet endast arbetar med teorier och frågeställningar som passar arbetet och kriminalpolitiken (Hough, 2014:218). Det bidrog till att arbetet hade svårt att uppnå den effekt som eftersträvades. För trots vår kritik är det fullt möjligt att aktörerna själva inte är medvetna om det här. Vi har intervjuat ungefär hälften av aktörerna och de var alla mycket positiva till samverkan som bedrivs. Trots detta är det svårt att visa på hur mycket de egentligen lyckats åstadkomma inom EST. I och med lagförslaget SOU 2021:49 kommer eventuellt fler kommuner att finna sig i exakt samma position och många kommer att ställa sig frågan: vad ska vi göra nu?

5.1.4. Trygghetsmätningar som verktyg

För att ytterligare arbeta trygghetsskapande är det idag vanligt att försöka mäta trygghet. Intresset för det har ökat trots att kriminaliteten i samhället inte har gjort det (Sahlin Lilja, 2021:52). Det går däremot hand i hand med att intresset för kriminalitet och straffrättslig kontroll har ökat (Jackson et al., 2006:37; Sahlin Lilja, 2021:25). SOU 2021:49 tar upp trygghetsmätningar som exempel för att utöka det brottsförebyggande arbete. I Sverige är det Brå som sedan 2006 genomfört nationella trygghetsundersökningar och intresset har vuxit sig allt större (Brå, 2022; Jackson et al., 2006:37). Samtidigt är just trygghetsmätningar enligt Boverket (2019) något som inte är några problem att genomföra.

Trots att trygghet är en subjektiv upplevelse går den att mäta. Brås nationella och polisens lokala trygghetsundersökningar ställer årligen frågor som: Har du varit utsatt för brott under det senaste året? Känner du oro för att utsättas för brott? Känner du dig trygg i ditt bostadsområde på kvällarna? (...) Det är viktigt att mätningarna genomförs kontinuerligt och att resultat och åtgärder följs upp, så att det

går att se förändringar och bedöma, dels vilka åtgärder som fungerar, dels vad som mer behöver göras om så inte är fallet (Boverket, 2019:33).

Trygghetsmätningar är också något som arbetsgruppen inom EST förlitar sig på.

Intervjuperson 3: *Vi har ju utgått från den trygghetsmätningen som vi gör tillsammans med polisen.*

Intervjuperson 6: *(...) så det vi ser i trygghetsmätningar är ju att du förändrar ditt liv för att anpassa dig efter (...)*

Aktörerna ser trygghetsmätningen som ett verktyg av stor vikt. Däremot diskuteras mycket lite om vad trygghetsmätningar egentligen säger eller hur tillförlitliga dem är. Istället kan trygghetsmätningar användas obehindrat och utan de reservationer som forskning inom ämnet tyder på bör finnas. Intervjuperson 2 förklarade att trygghetsmätningen till och med varit en bidragande faktor till varför tjänsten inte köps in externt. Tjänsten hade ingen koppling till trygghetsmätningar.

Även observationerna visade att det i många fall var självklart att mäta trygghet genom olika undersökningar. Däremot kvarstår frågor om vad de egentligen säger oss och hur mätningarna fungerar i enlighet med att motverka brottslighet. För vi vet att människor sällan är bra på att beräkna risken för att utsättas för brott (Russo et al., 2013:536). Går vi tillbaka till definitionen av trygghet nämner exempelvis intervjuperson 4 att det är en subjektiv upplevelse. Det uppstår ofta metodologiska frågetecken eftersom studierna har en tendens att sakna en tydlighet samtidigt som otrygghet och rädsla för brott inte är samma sak som den faktiska risken för brott (Jackson et al., 2006:34; Collins, 2016:21; Garofalo, 1979:96).

Det är därmed inte en självklarhet att trygghetsmätningar kan bidra till att motverka brottslighet även om flera brottsförebyggande och trygghetsskapande arbeten förlitar sig på dem av just det här skälet. Enligt Svanberg et al. (2019) ska vi inte helt lita på trygghetsundersökningar och dess resultat, utan se det som en möjlighet att undersöka hur otrygghet utvecklas över tid och skiljer sig hos invånarna. Därmed blir trygghetsmätningar något symboliskt. Frågor riktas till allmänheten och deras åsikter samlas in. Ett tydligt engagemang visas då mot befolkningen och deras upplevda problem. Däremot säger informationen väldigt lite om hur det faktiskt ser ut i samhället och det är ett skäl till kritiken som oftast riktas mot trygghetsmätningar. De blir därför ett verktyg för den kriminalpolitiskt drivna administrativa kriminologi. Det är inte längre frågan om att bedriva forskning med

tydlig validitet och reliabilitet, utan att tillgodose ett behov av att kunna bemöta befolkningen och visa att det arbetas för ökad trygghet. På så sätt blir också trygghetsmätningar performativa. Som skrivits tidigare är publiken viktigt inom performativitet (Alexander, 2020:395). Genom att hänvisa till omgivningen och fråga efter deras uppfattning kommuniceras att saker görs och att medborgarnas åsikter är viktiga. Trygghetsmätningar blir därför ett viktigt verktyg för att visa att något faktiskt görs, trots att informationen som framtas inte kan bidra till särskilt mycket för att förändra läget ute i samhället.

5.2. Den trygghetsskapande praktiken och det vetenskapliga fältet

5.2.1. Efterfrågan av mer evidensbaserad kunskap

En mycket intressant del av vår studie är den konstanta efterfrågan av mer vetenskaplig kunskap och evidensbaserade insatser. I dokumenten som vi analyserat kunde vi tydligt identifiera denna strävan. Samtliga publikationer tar just upp kopplingen till relevant kriminologisk forskning. I SOU 2021:49 skriver de att kunskapsbaserat arbetssätt efterfrågas, men i Skr. 2016/17:126 och i rapporten från Boverket (2019) konstateras det att kunskapsläget ute i Sverige är lågt. I Skr. 2016/17:126 förklaras att praktiker behöver använda sig mer av vetenskapligt framtagen kunskap, vilket antyder att det finns en medvetenhet i att problematiken inte kan lösas utan detta. Istället behövs ett närmare samarbete med universitet och forskning, men det framgår inte hur det ska gå till.

Värdet av forskning och innovation är stort men för att det ska bidra till verksamhetsutveckling krävs att det kontinuerligt genomförs och används i praktiken av alla berörda aktörer. Fler aktörer behöver därför ha ett närmare samarbete med högskolor och universitet för att utvecklingsarbetet ska bli långsiktigt hållbart (Skr. 2016/17:126:26).

Å andra sidan kan vi läsa i samma publikationer att det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska ske i enlighet med rådande kriminalpolitik.

I programmet beskrivs regeringens övergripande målsättningar för hur ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete bör bedrivas (Skr. 2016/17:126:1).

Det här stycket visar tydligt hur djupt rotat brottsförebyggande arbete är i kriminalpolitiken, då dokumentet förklarar hur arbetet **bör** bedrivas. Samma sak kan ses i lagförslaget om

kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (SOU 2021:49), där det framgår vad kriminalpolitiken tycker bör göras. Det som förespråkas blir därmed ett barn ur den rådande kriminalpolitik och inte baserad på evidensbaserade kunskap. Med ena handen begärs därmed mer vetenskaplig anknytning och med den andra ska arbete utgå från politiken. Det går då att fråga sig hur det ska kunna gå ihop?

Mer evidensbaserat arbete efterfrågades också av aktörerna och att de ville att arbetet skulle använda mer vetenskaplig kunskap.

Intervjuperson 2: Men egentligen så är ju det stora analysarbetet som vi ska påbörja nu då, lite mer strukturerat och kunna komma med liksom ehm. Ja mer, ja men orsaksanalyser och kanske komma med några små tips på vad man kan gällande, ja utifrån forskning och så. Där får ju vi bli lite duktigare eftersom.

Intervjuperson 6: (...) nu har vi varit igång ett tag som sagt, och just det här med kartläggning och informationsspridning och gemensam lägesbild, där, den känns väldigt bra, men det är klart nästa steg blir ju att ha effektiva metoder, äh, grundat i forskningen och beprövad erfarenhet som kopplat till det bekymret liksom (...)

Samtidigt kunde vi under observationerna se att mycket av arbetet som bedrivs inom EST var baserat på aktörernas erfarenheter. I intervju 2 tog till och med intervjupersonen upp att vissa element av arbetet inte kom från forskningsbaserad kunskap och att det var mindre bra. Trots denna medvetenhet diskuterades sällan relevant forskning eller vad evidensen säger om olika fenomen. Det fanns en stark anda av "learning by doing", något som också yttrades under en av observationerna.

Därtill var aktörerna fullt medvetna om att deras arbete är en politisk fråga och att de måste förhålla sig till det. Ett exempel på det var när en aktör tog upp att lokala politiker ville att kommunen skulle sätta upp övervakningskameror på specifika platser. Gruppen fick ta ställning till hur de skulle behandla den här förfrågan, då flera av aktörerna var medvetna om att kameraövervakning bara är effektivt under vissa omständigheter och att situationen i fråga inte var en sådan. Det fanns också en förståelse för att deras EST-arbete politiskt sett ligger rätt i tiden och att det var därför de har möjlighet att bedriva det.

Intervjuperson 3: Äh, men det finns liksom ett politiskt driv i frågan också, äh, som gör; alltså annars hade inte vi kunnat jobba så här. Äh, det tror jag inte, utan vi har

medvind liksom i, äh, och de vill, de ger oss pengar och de ger oss trygghetsvårdar och de bara öser på här nu.

Utifrån detta citat tydliggörs det att det just nu är fritt fram för kommuner att starta nya projekt och efterfråga pengar för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. För tillfället råder det ett läge där det uppfattas som att det viktigaste är att något händer. Därför ställs det lägre krav på att arbetet faktiskt är vetenskapligt belagt eller på att visa på framgång när det kommer till förändringar ute i samhället. Aktörer kan gå efter eget huvud och vad de anser passar. Det viktigaste är att det följer den rådande kriminalpolitiska andan. På grund av det ställs inte frågan om resurserna faktiskt används på bästa sätt eller om det i slutändan enbart blir ett performativt arbete. Samtidigt borde vi fråga oss själva vad som kommer att hända med den här typen av projekt när det blir ett maktskifte. När nya filosofier blir rådande måste kriminalpolitiken också förändras. Vad händer då med projekt som är politiskt drivna och som blir omoderna? Administrativ kriminologi har ingen historia och därmed inget att falla tillbaka på (Hirschi, 1993:349). Det gör att insatser och samverkan baserad på administrativ kriminologi inte heller har något försvar när vinden vänder.

Det blir därmed en balansgång mellan politiska visioner och evidensbaserad kunskap. Utifrån det är det lätt att bara "rätt" kunskap används. Det blir passande att ta upp sådant som ligger i linje med politiska mål. Det här går bland annat att finna när det kommer till vissa åtgärder som genomförs, exempelvis kameraövervakning och extra belysning på vissa områden. Åtgärderna passar mest in i den vision som eftersträvas, vilket har betydelse i det att åtgärder kräver politiskt stöd för att kunna bära kraft (Sutton & Cherney, 2002:339). Det behöver i sig inte vara dåligt. Kameraövervakning och extra belysning kan ha en effekt på människors trygghet, precis som att försvararna av administrativ kriminologi menar att det kan vara mer framgångsrikt att arbeta med kriminalpolitiken för att lyckas uppnå något över huvud taget (Mayhew, 2016:9). Däremot kan det vara helt symboliskt. Till exempel lampor hindra inte människor från att begå brott, men det kan få ett symboliskt värde genom att få människor att uppfatta det på ett sådant sätt. Dessutom kan åtgärderna såsom kameraövervakning visa på att kommunen, bostadsbolaget eller annan aktör bryr sig om allmänheten och att de är närvarande med insatser. Insatserna i sin tur kan dock enbart få ett performativt värde. Frågan som uppstår då är om det är värt att lägga resurserna på det eller om det finns bättre alternativ?

Detta spiller även över när det kommer till att åstadkomma något som går att mäta. Observationerna visade på en tydlig strävan efter att kunna visa på effektivitet med hjälp av “fina” siffror. De ville exempelvis få bättre utlåtande i trygghetsundersökningar eller behålla det de alla redan har. När de diskuterade åtgärder kunde också frågan komma hur det går att mäta vilken effekt det haft. Det beror också på att själva metoden med EST bygger på mätbara variabler. Meningen är att det ska gå att se en skillnad i hur trygga människor i kommunen känner sig. För att uppnå det finns ett starkt fokus på att förebygga brott och att snabbt ta itu med problem som rapporteras in. I det här fallet lutar de sig bland annat mot “broken window-teorin” och att ett stökigt offentligt rum gör att människor känner sig otrygga. Det går att göra något åt det snabbt och tydligt visa på effekt och handlingskraft. Under observationerna talade de om just den här teorin. De uppvisade då att de besatt viss vetenskaplig kunskap som efterfrågas inom dokumenten, men de problematiserar aldrig vetenskapen. Istället används teorin utan frågor och för att den ligger rätt i tiden. Den ger tydlig handling till orden och åstadkommer därför något, utan att ha någon faktisk eller omfattande effekt.

I all data vi använt finns det en begäran om mer vetenskapligt och evidensbaserat arbete. Däremot verkar ingen veta hur det ska gå till. Från pilotområdena inom EST lyfte de också fram att tydligare koppling till forskning och en mer utvecklad analysförmåga behövs och vikten av att arbetssättet är förankrat hos ledningarna (Hallin, 2019:51), men ingen kommer med konkreta förslag på hur det ska kunna uppnås eller fungera i praktiken. Istället används bara de åtgärder och den kriminologi som passar in i dagsläget, utan djupare analys. Som intervjuperson 2 uttryckte det, agerar de som “amatörkriminologer”. Det är aldrig någon som fråga sig vad evidensen egentligen säger och därmed vad det är de efterfrågar. Den rådande kriminalpolitiken menar att glappet mellan akademien och praktiken bör överbryggas, men vad händer när den evidensbaserade kunskapen inte håller med politiken? Den har ingen vinning i att fånga politiska poäng eller använda “rätt” kriminologi. Den evidensbaserade kunskapen kan därför bli obekvämt att använda och motsätta sig de politiska påbuden. Istället blir det performativt att begära att mer evidensbaserad kunskap används. Det är något som bör efterfrågas, men som sedan inte behöver användas i praktiken. Det blir symboliskt att veta att det finns och att det är bra att använda sig av. I vissa fall slängs sedan enklare kriminologiska teorier in, utan att få någon egentlig kraft. Begäran efter evidensbaserad kunskap blir en symbolisk handling som ligger rätt i tiden.

5.2.2. Problemen med att det inte finns några rätt

En av de centrala delarna till varför det är så svårt med trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete benämns i SOU 2021:49. De nämner att det är mycket svårt att faktiskt genomföra åtgärder för att öka tryggheten och förebygga brott. De skriver att det finns mycket lite kunskap om vilka insatser som faktiskt fungerar. Det finns ingen universallösning för att åstadkomma det som eftersträvas med låg brottnivå och hög trygghet. Det finns inte heller något som alltid fungerar. Istället fungerar vissa åtgärder inom vissa situationer och andra åtgärder fungerar inom andra. Denna bristande kunskap och svårighet med att välja åtgärder gör det mycket komplext att arbeta med dessa frågor. Ändå skrivs det i SOU:n att det finns ett värde i varje brott som lyckas förebyggas eller förhindras.

Med hänsyn till brottslighetens stora negativa konsekvenser finns det ett värde i varje brott som kan förhindras. Även om det är svårt att göra exakta uppskattningar av det brottsförebyggande arbetets effekter på brottsligheten får en reform med huvudsyftet att utveckla och förstärka samhällets brottsförebyggande arbete antas bidra till minskad brottslighet (SOU 2021:49:225).

Brott är i sig själv en destruktiv handling och i SOU 2021:49 menar de att varje brott som inte begås därmed är en seger i sig. Det finns därför ett värde i att en insats genomförs även om det bara har några procents påverkan på brottsnivån, men samtidigt finns det ett värde utifrån performativitet. Genom att genomföra insatser, var hårda mot kriminalitet och att arbeta för att öka tryggheten visas en vilja till att agera och att varje individ betyder något. Det innebär att trots att insatser inte är effektiva, att kriminalstatistiken inte förändras eller att den egentliga situationen inte förändras kan medborgare känna sig trygga i vetskapen om att kommunen, polisen och andra organisationer arbetar med att skapa ett tryggare samhälle. De vet att även om det begås brott och att dem alla löper en viss risk att bli utsatta för brott, arbetar aktörer med att förebygga detta. Att många av insatserna sedan har låg effektivitet och att vissa handlingar är mer symboliska än faktiska, spelar mindre roll. För att det ska vara performativt behöver handlingarna inte vara något annat än symboliska (Neris Junior et al., 2021:489). Det kan ändå ha en effekt i att öka tryggheten bland medborgarna. Frågan är däremot om det är bäst att skapa förändringen genom den här typen av arbete, där resurserna tydligt bara får en bråkdel av den effekt som efterfrågas, eller om det skulle vara bättre om samma resurser användes någon annanstans.

Samma sak sågs i intervjuerna, där aktörerna genom att kommunicera med medborgare om vad som hände i kommunen och att det fanns en samverkan kunde det ha en lugnande effekt. Intervjuperson 1 förkunnade att de genom att berätta om vad som planeras och görs kunde det skapa en ökad trygghet för medborgarna.

Intervjuperson 1: (...) till exempel i X, att det varit mycket, att polisen gör extra insatser där (...) De upplever kanske, ja, men vi ser polisen här. Ja, men de har pågående insatser. Att det inte har hänt något, utan att de förebygger att något händer.

I majoriteten av intervjuerna tog intervjupersonerna upp att det var viktigt att vara synlig för allmänheten. Genom att finnas på plats och genom att ha koll på vad som händer i kommunen ökar trygghetskänslan hos medborgarna. Därför kan själva samverkan ha en trygghetsskapande effekt, även om det aldrig görs några konkreta insatser eller åtgärder mot identifierade problem. Det finns ett symboliskt värde i att arbeta med trygghetsfrågor och det kan bidra till att öka tryggheten i kommunen. Det är däremot inget som diskuteras eller utreds av aktörerna, utan är bara vad som anses vara ett giltigt antagande.

Emellertid är åtgärder i sig själva svåra att diskutera eftersom det inte finns några tydliga riktlinjer för vad som faktiskt fungerar och vad som inte gör det (Lab, 2004:683). Precis som i SOU 2021:49 visade observationerna problemet i att “nothing works”. Så fort åtgärder skulle diskuteras var det svårt att komma fram till vad som egentligen var mest fördelaktigt att göra. Samma problematik dök upp när diskussioner om bakomliggande orsaker togs upp. Det fanns inga tydliga svar och det upptäckte aktörerna så fort de började samtala om det.

Problemet i att det inte finns några helt korrekta svar på frågan om att öka trygghet eller förebygga brott kan bidra till att vissa delar av verksamheten får ett större performativt värde. Exempelvis förklarades i intervju 7 att händelsers beskrivning var av vikt för själva kartläggningen. Det innebar att de som rapporterade in händelser hade ett ansvar i hur de beskrev det som hänt. Utifrån det kunde händelsen antingen tas med i analysen eller tas bort. Det innebar också att en liknande händelser kunde ha olika värde beroende på dess beskrivning. Orden har därmed ett eget värde som påverkar hur händelserapporterna tolkas och behandlas i arbetet.

Samma sak kunde ses när det kom till färgsättningen inom EST. Varje vecka gick personer igenom händelserna som rapporterats in och utifrån dessa gavs varje område i kommunen en

viss färg. Färgen berodde på antal händelser och hur allvarliga händelserna ansågs vara. Däremot behövde inga åtgärder införas bara för att ett område fått en viss färg. Färgsättningen blev på detta sätt till viss del symbolisk.

Intervjuperson 2: Asså viktigt, egentligen är det problemen i sig som jag tycker är viktigt. Färgsättningen i sig är inte det viktigaste. Utan det är ändå på något sätt bra att ha den. Man får den här, ja men här har det faktiskt varit lite oroligt (...)

Mycket tid lades därmed på något som aktörerna själva var medvetna om inte hade någon speciell effekt. Det var rent symboliskt att färgsätta. Ändå läggs tid och energi på att skapa kartor varje vecka som med klara färger utropar hur läget är i de olika delarna av kommunen. Det blir något som senare kan sammanställas och visas upp. De kan använda det för att visa på utvecklingen och har de satt in en insats kan de hänvisa till färgsättningen efteråt för att visa ifall något varit effektivt. På så sätt uppnås den administrativa kriminologins strävan efter att visa något som kan mätas (Hough, 2014:223). Å andra sidan finns det inga tydliga riktlinjer för hur färgsättningen ska göras, utan det sker utifrån vad personerna som arbetar med den tycker. Vilken färg som läggs in kan därför bli godtyckligt, samtidigt som det är ett bevis på att något faktiskt sker ute i kommunen. Det får ett performativt syfte genom att visa upp en bild över veckan som gått, men den kräver inte ytterligare insatser. Bara genom att kartlägga och gradera områdena efter en specifik färgskala har något skett, även om det inte har åstadkommit något ute i verkligheten. Med problemet att det inte finns något som är helt rätt kan det därför vara frestande att genomföra något som direkt kan visa resultat. Det finns politiska poäng att vinna på grund av hur kriminalpolitiken ser ut idag (Andersson & Nilsson, 2017:130). Färgsättningen lyckas därmed få ett eget värde, trots att det kan vara mest symboliskt.

Från både observationer och intervjuer betonades vikten av att det faktiskt händer saker och att en stark handlingskraft visades upp. Det handlade om att hålla ett högt tempo och att fokusera på att något måste ske snabbt. I intervjuer poängterar aktörerna att en styrka i EST var att de just kan vara "snabba på bollen" och att genom deras samverkan skapades korta beslutsvägarna.

Intervjuperson 2: Ja det vi har lärt oss, det, eller jag har lärt mig det är ju om man träffas så som vi gör, det som du var inne på innan. Det kring korta beslutsvägar, vi är liksom snabba på bollen.

Intervjuperson 3: (...) så sa jag faktiskt det att vi är väldigt snabbfotade. Åh, vi kan agera, vi samverkar. Det är liksom väldigt snabba vägar (...)

Intervjuperson 5: (...) det bli ju snabba puckar just för man har ju de här nära kontaktvägen som är väldigt gott och så fort det blir ett problem där, så kan man bilda en arbetsgrupp som tittar mer på det specifika problemet och mycket alltså hade bara försvunnit innan vi arbetade så här nära varandra liksom.

Inom teorin för performativitet finns det däremot ett syfte att saker faktiskt sker. Det är genom det som ord och symboler får en mening (Neris Junior et al., 2021:489). Därför kan det finnas ett syfte i att faktiskt agera snabbt. Kommunen framstår då som effektiv, lyhörd och handlingskraftig. Det spelar ingen större roll att problemet förflyttas till en annan plats eller att ursprungsproblematiken kvarstår. Genom sitt agerande med att "köra skarpt samtidigt som vi utvecklar" visar kommunen hela tiden att de vill lösa problemen och att om nya dyker upp kommer de att identifiera dem och sätta in nya åtgärder. Varje möte, varje insats och varje utskick av information blir en del i att kommunen framstår som effektiv i sitt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Det blir synligt att de arbetar hårt med att förbättra kommunen. Detta sker samtidigt som det inte finns några svar på vad som faktiskt fungerar. Inom EST-arbetet ses det som något positivt att det går snabbt och att projekt eller insatser inte behöver dröja. Vad det däremot åstadkommer är mindre tydligt. Det pratas mycket mindre om att få bukt med själva problematiken eller att förstå varför problemen uppstår. Det planeras sällan långsiktiga insatser och det diskuteras sällan vilken oavsiktlig effekt som vissa åtgärder kan ha. Det kan bero på att ingen faktiskt vet hur de ska göra det. De sitter med en politiskt styrd fråga som varken politiker eller forskare som viger sina karriärer åt att försöka finna svaren, faktiskt helt kan förstå sig på. Hur ska vi då kunna förvänta oss att kommunanställda och andra aktörer kan klara av den här uppgiften?

5.3. Summering

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är komplexa fenomen. Att arbeta med det ena betyder i de allra flesta sammanhang att även arbeta med det andra. Det leder till att otrygghet och faktiskt risk för brott arbetas mot genom samma principer och insatser, trots att det är skilda företeelser. Samtidigt definierar olika dokument det på olika sätt, då det inte finns någon generell och övergripande definition. Det gör att olika aktörer får skapa sin egna definition. I vår studie kunde vi se att begreppen inte blivit definierade i samverkansarbetet

och i intervjuerna framgick begreppsförvirringen mycket tydligt. Det bidrar också till att trygghetsmätningar får en betydande ställning, där ingen ifrågasätter vad de egentligen visar.

Begreppsförvirringen bidrar också till att det kan vara svårt att definiera syfte och mål med arbetet. Det kan däremot enbart ses bland praktikerna. Styrande dokument har tydliga mål och syften med samverkan som de förespråkar. Det handlar om att förebygga brott och öka tryggheten. I praktiken blir det inte lika enkelt eller tydligt. Vi kunde se att samverkansarbetet blivit ett syfte i sig själv och ett mål som ska uppnås. En samverkan kan därför ses som framgångsrik enbart genom att aktörer kommer samman.

Samtidigt ses samverkan som en universallösning. Dokumenten hänvisade ständigt till att samverkan är vägen att gå för att kunna nå målet med ökad trygghet och låg brottnivå. Det framkom aldrig att det finns någon medvetenhet om att det inte alltid är så enkelt att samverka. Å andra sidan gav även aktörerna samverkan en upphöjd position. De ville samverka och såg det som rätt väg för att lösa olika problem i kommunen. Samverkan har alltså samma betydelse inom de styrande dokumenten som för praktikerna. Om bara samverkan fungerar kommer målen att kunna uppnås. I vår studie kunde vi dock se att det inte är fallet och att det krävs mer än en samverkan.

Annat som blivit tydligt i studien är att det finns en konstant efterfrågan av mer evidensbaserat arbete. Samtliga dokument tog upp det och ville att länken till vetenskapen ska bli starkare. Det efterfrågas även av aktörerna. Däremot är det ingen som vet vad evidensen egentligen säger eller vad de ska göra om kriminalpolitiken och vetenskapen inte säger samma sak. Därav kunde vi se att kopplingen till evidensen var mycket svag idag, men att det var något som många ville se en ändring på. Emellertid är det ingen som vet hur det ska gå till. Istället blir efterfrågan symbolisk.

I den här studien kan vi tydligt konstatera att trianguleringen mellan kvalitativa metoder har bidragit till ett förtydligande av på vilket sätt kommuner *ska* arbeta trygghetsskapande och brottsförebyggande, vad de *säger* att de arbetar med och *hur* de faktiskt arbetar. Genom trianguleringen går det att urskilja vilka svårigheter som finns kring att implementera styrande dokument och hur en begreppsförvirring tar sig uttryck i det praktiska arbetet.

6. Diskussion

I följande del kommer diverse teman och fenomen från studien att diskuteras och belysas från olika synvinklar för att ge en bredare förståelse.

6.1. Begreppsförvirring och samverkan

Begreppsförvirringen kommer ur att de olika huvudsakliga begreppen för den här studien är svåra att definiera. Därav finns det också olika definitioner. När människor från olika organisationer sedan går samma för att arbeta med dessa har de olika definitioner. Praktiker lägger inte någon tid på att tillsammans definiera begrepp som vi dagligen kommer i kontakt med. Det gör att aktörer i en samverkan arbetar med något tillsammans, men de vet inte riktigt vad det är de arbetar med. Är det (o)trygghet eller rädsla för brott? Trygghetsbegreppen måste definieras inom varje område för att faktiskt kunna användas. Det behövs för att alla ska veta vad de arbetar med och att alla aktörer utgår från samma gränsobjekt. I annat fall blir hela samverkan otydlig och det blir svårt att uppnå något. Då blir det också lätt att låta samverkan bli själva syftet. Vi kunde tydligt se att samverkan har fått en betydande plats och blivit en symbolhandling. Kanske beror det på att det är så svårt att lyckas åstadkomma något. Det blir då lättare att peka på något som kan kontrolleras och som faktiskt kan uppnås.

I vår analys har det också blivit uppenbart att trygghet och brottsförebyggande arbete ofta används tillsammans, men att det också stöter på en del problem. Vår studie har tidigare visat att skapa trygghet och att reducera brott inte är samma sak. Det innebär att det kanske är dags att separera begreppen. Det mesta tyder på att de inte kan uppnås tillsammans och bör kanske därför inte agera tillsammans. Den rådande modellen bäddar för ett misslyckande. Istället skulle de båda fenomenen kunna tacklas av olika aktörer som försöker nå målen för varje enskilt begrepp. Å andra sidan finns det inte tydliga svar på någon av problemen. Det finns ingen egentlig lösning på otrygghet eller på hur brottsnivån ska reduceras. Att arbeta med dessa frågor är lite som att ge sig ut på spökjakt med en håv som sitt enda verktyg.

6.2. Kriminalpolitik och evidensbaserad kunskap

Vår studie visar tydligt att alla efterfrågar evidensbaserad kunskap. Det spelar ingen roll om det är praktiker eller politiker. Alla verkar vara överens om att evidensbaserad kunskap

behövs. Däremot problematiseras aldrig detta. Det finns exempelvis ingen som frågar sig hur det ska gå till. Vetenskapen har varit expert under en mycket lång tid och ändå har praktiken inte förenats mer med den. Kanske beror det på att det finns tydliga skillnader mellan akademien och praktiken som gör att de inte är så lätta att förena som kriminalpolitiska och styrande dokument vill få det att låta. Evidensbaserad kunskap har en nyckelfunktion inom akademien där den alltid eftersträvas, medan det ser annorlunda ut för praktiker. För dem är det snarare ett tillägg till deras vanliga verksamhet. Det kan användas ibland, men är inget krav. Det finns dock en risk med att praktiker ofta ser på forskningsevidens som rätt svar som inte behöver ifrågasättas. Däremot är det tydligt för akademiker att forskning och evidens inte alltid är helt korrekt. Ifrågasättandet av forskningsresultat är en vital del och även där det stora problemet dyker upp för att lyckas förena praktiken med evidensbaserad kunskap. Kriminalpolitiken och praktikerna vill bara ta del av den kunskap som faktiskt gynnar deras verksamhet. Säger evidensen något annat finns det en risk för att det inte längre är lika intressant. Ställer forskningen svåra frågor, är lösningen från praktiker och politiker att helt enkelt inte svara. På så sätt blir föreningen extremt komplex.

Därför är det inte konstigt att begreppet administrativa kriminologin växt fram. Från akademikers håll innebär det en kritik, men också något som försvaras av de som arbetar inom det praktiska och myndighetsbaserade fältet. Den administrativa kriminologin tillgodoser praktiker och kriminalpolitik med det de begär. Den släpper taget om vetenskapen för att kunna skapa en förändring ute i verkligheten. Det kanske inte är det bästa eller mest effektiva, men det skapar ändå en viss skillnad. Kanske finns det ett syfte med det också? Vi har skrivit om problemet med att det inte finns några helt korrekta svar när det kommer till trygghetsskapande eller brottsförebyggande arbete. Ska vi då inte göra något alls? Kanske är det bättre att faktiskt försöka göra något och skapar en liten förändring än att bara "skrika från sidlinjen". Det betyder däremot inte att evidensbaserad kunskap ska sluta användas. Istället behövs en balansgång med fokus på att försöka skapa ett bättre samhälle.

7. Avslutning

I den här avslutande delen av uppsatsen kommer vi att bidra med rekommendationer samt presentera förslag på vidare forskning.

7.1. Rekommendationer

Efter den här studien kan det kännas som om det är meningslöst att faktiskt arbeta inom det här ämnet. Det är ju omöjligt att göra helt rätt, men vi rekommenderar ändå att aldrig sluta arbeta med att förebygga brott eller att arbeta med att öka tryggheten. Däremot behöver arbetet utvecklas för att kunna bli mer effektivt. Ett sätt för att åstadkomma det är att varje arbete inom området börjar med att tydligt strukturera upp vad som egentligen arbetas med. Det behövs tydliga definitioner för varje begrepp. Dessa begrepp kan kännas självklara vid första anblicken, men så fort vi börjar granska dem framkommer det att de är mer komplexa och gör dem svåra att arbeta med. Därför måste varje trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete definiera alla begrepp som är väsentliga. I annat fall blir det i stort sett omöjligt att arbeta med dem på ett effektivt sätt.

Vi rekommenderar också att det sker ett nationellt skifte inom trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, där dessa inte längre sammanställs. Som vi tidigare har presenterat är de inte samma sak och uppnås inte genom samma åtgärder. Därför skulle det vara enklare om vi helt enkelt separerade dem. På så sätt skulle olika grupper kunna ha sina mål, syften och verktyg för att skapa ett bättre samhälle. Det skulle inte lösa problemet med att det inte finns några rätta svar på lösningar, men vi skulle kunna bli av med paradoxen som existerar mellan begreppen.

7.2. Vidare studier

I den här studien har vi enbart studerat en kommuns trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete och det har varit inom en specifik arbetsmodell. Vidare studier hade kunnat göras i andra kommuner som arbetar med EST, men också i kommuner som använder sig av andra modeller för att uppnå samma mål med ökad trygghet och reducerad brottsnivå. Det skulle kunna läsa oss mer om detta område. Det skulle också kunna bekräfta eller dementera vår studies överförbarhet.

Slutligen vill vi slå ett slag för utvärderingar. Många studier skulle kunna göras med grund i utvärdering av kommuners olika trygghetsskapande och brottsförebyggande arbeten. Utifrån vår egen data kunde vi se att utvärderingar sällan får en framstående position och flera gånger uteblir, vilket bidrar till att det aldrig går att vara säker på vilket effekt ett arbete faktiskt har. Vi ser därmed att det finns mycket vidare forskning som kan göras inom utvärderingar.

8. Litteraturförteckning

- Alexander, J. C. (2020). The performativity of objects. *Sociologisk Forskning*, 57 (3–4), 381-409. DOI: 10.37062/sf.57.22321.
- Andershed, H. (u.å). *Effektiv Samordning För Trygghet - utveckling i landet - utmaningar och behov*. Länsstyrelsen. Hämtad: 3 mars, 2022.
- Andersson, R. & Nilsson, R. (2017). *Svensk kriminalpolitik*. Stockholm : Liber AB.
- Boverket. (2019). *Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen* (rapportnummer, 2019:20). Karlskrona: Boverket.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (2 uppl.). Stockholm: Liber.
- Brå. (2013). *Samverkan mellan polis och kommun – Brottsförebyggande arbetet utifrån överenskommelser*. Rapport 2013:5. Stockholm.
- Brå. (2021). *Nationella trygghetsundersökningen 2021. Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå. (2020). *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå. (2022a). *Brå får i uppdrag att förbereda införandet av ett brottsförebyggande ansvar för kommunerna*. Hämtad: 3 januari, 2022 från <https://bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2022-01-03-bra-far-i-uppdrag-att-forbereda-inforandet-av-ett-brottsforebyggande-ansvar-for-kommunerna.html>
- Brå. (2022b). *Nationella trygghetsundersökningen*. Hämtad: 10 mars, 2022 från <https://bra.se/statistik/statistiska-undersokningar/nationella-trygghetsundersokningen.html>
- Collins, R. E. (2016). Addressing the inconsistencies in fear of crime research: A meta-analytic review. *Journal of Criminal Justice*, 47, 21-31. DOI: 10.1016/j.jcrimjus.2016.06.004

- Daigle, L. E., Hancock, K., Chafin, T. C. & Azimi, A. (2021). US and Canadian College Students' Fear of Crime: A Comparative Investigation of Fear of Crime and Its Correlates. *Journal of interpersonal violence*, 8862605211001477-8862605211001477. DOI: 10.1177/08862605211001477
- Denscombe, M., & Larson, P. (2009). *Forskningshandboken : För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (3 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Fahlgren, A., Hellfeldt, K., & Andershed, H. (2018). *Effektiv samordning för trygghet (EST) – En utvärdering*. Örebro universitet.
- Folkhälsomyndigheten. (2022). *Nationella folkhälsomål och målområden*. Hämtad: 8 mars, 2022 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>
- Foster, S., Knuiman, M., Wood, L. & Giles-Corti, B. (2013). Suburban neighbourhood design: Associations with fear of crime versus perceived crime risk. *Journal of environmental psychology*, 36, 112-117. DOI: 10.1016/j.jenvp.2013.07.015
- Garofalo, J. (1979). Victimization and the Fear of Crime. *The journal of research in crime and delinquency*, 16 (1), 80-97. DOI: 10.1177/002242787901600107
- Glas, I., Engbersen, G. & Snel, E. (2019). Going Spatial: Applying Egohoods to Fear of Crime Research. *British journal of criminology*, 59 (6), 1411-1431. DOI: 10.1093/bjc/azz003
- Hallin, P-O. (2018). *Effektiv samordning av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i socialt utsatta områden - en processutvärdering av Brottsförebyggande rådets utvecklingsprojekt*. Malmö: Malmö universitet.
- Hallin, P-O. (2019). *Att arbeta brottsförebyggande med Effektiv Samordning för Trygghet (EST) - En exempelsamling*. Malmö: Malmö universitet.
- Hermansson, K. (2018). Den svenska tryggheten: En studie av en kriminalpolitisk symbol. *Sociologisk forskning*, 55 (2/3), 179-202.

- Hernández, W. (2019). Do criminal justice reforms reduce crime and perceived risk of crime? A quasi-experimental approach in Peru. *International review of law and economics*, 58, 89-100. DOI: 10.1016/j.irl.2019.03.004
- Hirschi, T. (1993). Administrative Criminology. *Contemporary Sociology*, 22 (3), 348-350. DOI: 10.2307/2074491
- Hough, M. (2014). Confessions of a recovering ‘administrative criminologist’: Jock Young, quantitative research and policy research. *Crime, media, culture*, 10 (3), 215-226. DOI: 10.1177/1741659014556044
- Hummelsheim, D., Hirtenlehner, H., Jackson, J., & Oberwittler, D. (2011). Social insecurities and fear of crime: A cross-national study on the impact of welfare state policies on crime-related anxieties. *European Sociological Review*, 27 (3), 327–345. DOI: 10.1093/esr/jcq010
- Jackson, J. (2004). EXPERIENCE AND EXPRESSION: Social and Cultural Significance in the Fear of Crime. *British journal of criminology*, 44 (6), 946-966. DOI: 10.1093/bjc/azh048
- Jackson, J., Farrall, S. & Gray, E. (2006). Interdisciplinary Tension and the Importance of Method in Fear of Crime Research: A Discussion Piece. *Methodological innovations*, 1 (1), 34-38. DOI: 10.4256/mio.2006.0006
- Kennedy, B. & Thornberg, R. (2017). Deduction, Induction, and Abduction. *The SAGE Handbook of Qualitative Data Collection*, 49-64.
- Lab, S. (2004). Crime prevention, politics, and the art of going nowhere fast. *Justice Quarterly*, 21(4), 681-692.
- Lindberg, K. (2009). *Samverkan*. Malmö: Liber.
- Lindblom, J. (2013). *Samverkan mot Social oro Metodhandbok*. Västerorts Polismästardistrikt.
- Matthews, R. (2009). Beyond ‘so what?’ criminology: Rediscovering realism. *Theoretical criminology*, 13 (3), 341-362. DOI: 10.1177/1362480609336497

- Mayhew, P. (2016). In defence of administrative criminology. *Crime science*, 5 (1), 1-10.
DOI: 10.1186/s40163-016-0055-8
- Montolio, D. & Planells-Struse, S. (2015). When police patrols matter. The effect of police proximity on citizens' crime risk perception. *Journal of economic psychology*, 50, 73-93. DOI: 10.1016/j.joep.2015.06.008
- Neris Junior, C. P., Fucidji, J. R. & Almeida, R. G. (2021). The performativity thesis and the interactions between economic theories and social reality. *Nova economia (Belo Horizonte, Brazil)*, 31 (2), 487-510. DOI: 10.1590/0103-6351/5837
- Pleysier, S., Pauwels, L., Vervaeke, G. & Goethals, J. (2005). Temporal Invariance in Repeated Cross-Sectional 'Fear of Crime' Research. *International review of victimology*, 12 (3), 273-292. DOI: 10.1177/026975800501200304
- Regeringen. (1996:59). *Allas vårt ansvar - ett nationellt brottsförebyggande program*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- Regeringen. (2022). *Regeringens insatser mot kriminalitet och för ökad trygghet*. Hämtad: 29 mars, 2022 från <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/ett-tryggare-sverige/regeringens-insatser-mot-kriminalitet-och-for-okad-trygghet2/>
- Repstad, P. (2007). *Närhet och distans: Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Russo, S., Roccato, M. & Vieno, A. (2010). Predicting Perceived Risk of Crime: a Multilevel Study. *American journal of community psychology*, 48 (3-4), 384-394. DOI: 10.1007/s10464-010-9386-x
- Russo, S., Roccato, M. & Vieno, A. (2013). Criminal Victimization and Crime Risk Perception: A Multilevel Longitudinal Study. *Social indicators research*, 112 (3), 535-548. DOI: 10.1007/s11205-012-0050-8
- Rådet för brottsförebyggande. (2016). *Trygga tillsammans. Nationellt program för brottsförebyggande* (Justitieministeriets publikation, 51/2016). Helsingfors: Justitieministeriet, Kriminalpolitiska avdelningen.
- Sahlin, I. (2000). *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Lund: Arkiv förlag.

- Sahlin Lilja, H. (2021). *The Emergence, Establishment and Expansion of Fear of Crime Research in Sweden* (Doctoral Dissertation, Lund Dissertations in Sociology, 125). Lund: Media-Tryck, Lund University. Tillgänglig:
<https://lup.lub.lu.se/search/publication/930c964a-b0a4-40fc-9d8e-2a11b67774d7>
- Salm, M. & Vollaard, B. (2021). The dynamics of crime risk perceptions. *American law and economics review*, 23 (2), 520-561. DOI: 10.1093/aler/ahab012
- Skr. 2016/17:126. *Tillsammans mot brott*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- Socialstyrelsen (2012). *Äldreomsorgens nationella värdegrund - ett vägledningsmaterial*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- SOU 2021:49. *Kommuner mot brott*. Stockholm: Elanders Sverige AB.
- Sutton, A., & Cherney, A. (2002). Prevention without politics? The cyclical progress of crime prevention in an Australian state. *Criminal Justice (London, England : 2001)*, 2(3), 325-344.
- Svanberg, K., Hvitfeldt, T. & Strid, Å. (2019). *Brå i debattartikel: Otryggheten delar landet. Brottsförebyggande rådet*. Hämtad: 3 mars, 2022 från
<https://bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2019-12-27-bra-i-debattartikel-otryggheten-delar-landet.html>
- Söderberg, A-C., Karlsson, M. R. & Löfvenmark, C. (2015). Upplevelse av trygghet och otrygghet bland patienter med hjärtsvikt som får avancerad sjukvård i hemmet: Experience of security and insecurity among patients with heart failure in advanced home care. *Vård i Norden*, 35 (4), 203-209.
- Trygghet. (u.å). I *Nationalencyklopedin*. Hämtad: 8 mars, 2022 från
<http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/trygghet>
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.
<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2002-01-08-forskningsetiska-principer-inom-humanistisk-samhällsvetenskaplig-forskning.html>
- Vetenskapsrådet. (2017). *GOD FORSKNINGSSSED*.
<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>

- Wang, J., Hu, J., Shen, S., Zhuang, J. & Ni, S. (2020). Crime risk analysis through big data algorithm with urban metrics. *Physica A*, 545, 123627. DOI: 10.1016/j.physa.2019.123627
- Wyant, B. R. (2008). Multilevel Impacts of Perceived Incivilities and Perceptions of Crime Risk on Fear of Crime: Isolating Endogenous Impacts. *The journal of research in crime and delinquency*, 45 (1), 39-64. DOI: 10.1177/0022427807309440
- Yavuz, N. & Welch, E. W. (2010). Addressing Fear of Crime in Public Space: Gender Differences in Reaction to Safety Measures in Train Transit. *Urban studies (Edinburgh, Scotland)*, 47 (12), 2491-2515. DOI: 10.1177/0042098009359033
- Örebro universitet. (2016). *Effektiv samordning för trygghet: Handbok*. Örebro.

9. Bilaga 1: Observationslogg

Datum: 2021-04-27

Granskning och kartläggning av händelserapporter från veckan. Två timmar.

Datum: 2021-04-28

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2021-05-04

Granskning och kartläggning av händelserapporter från veckan. Två timmar.

Datum: 2021-05-05

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2021-05-11

Granskning och kartläggning av händelserapporter från veckan. Två timmar.

Datum: 2021-05-12

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-02-08

Granskning och kartläggning av händelserapporter från veckan. Två timmar.

Datum: 2022-02-09

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-02-15

Granskning och kartläggning av händelserapporter från veckan. Två timmar.

Datum: 2022-02-16

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-02-22

Granskning och kartläggning av händelserapporter från veckan. Två timmar.

Datum: 2022-02-23

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-03-02

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-03-02

Månadsmöte med hela EST-gruppen. Tre timmar.

Datum: 2022-03-09

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-03-16

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-03-23

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

Datum: 2022-03-30

Onsdagsmöte med hela EST-gruppen. En timme.

10. Bilaga 2: Intervjuguide 2022

Beskrivning av EST

- Skulle du lite kort kunna berätta vad EST är för något?
- Vad anser du är syftet och målet med EST i (kommunnamn)?

EST-processen

- Vad tycker du om statusbedömningen/färgsättningen som görs vid varje område?
Vilken funktion har det?
- Vad tycker du om listan som är uppsatt för otrygghetsskapande händelser som kan rapporteras in? Tycker du att det saknas något eller om något är oklart varför det är med?
- En del av EST är att genomföra analys angående händelserna som rapporteras in. Hur tycker du att arbetet med denna analys är? Kan ni ofta komma fram till sammanhanget där otryggheten uppstår och vilka de bakomliggande orsakerna kan vara? Har du något exempel?

EST och brottsförebyggande politik

- Det finns ett lagförslag (kommuner mot brott) om att kommuner i samverkan med andra aktörer ska ta mer ansvar för det brottsförebyggande arbetet och som planeras att träda i kraft nästa år. Hur ser du på att det brottsförebyggande arbetet kommer att ta mer plats inom kommunen under nästkommande år? Är det något som saknas för att arbetet ska bli produktivt och effektivt?

Allmänna frågor relaterade till trygghetsbegrepp

- Vad är trygghet?
- Vad är otrygghet?
- Vad är det offentliga rummet?
- Vad har ni lärt er av EST?

11. Bilaga 3: Intervjuguide 2021

1. Kan ni börja med att precisera era yrkesroller och roller i EST-arbetet?
2. Vi fick ta del av EST-handboken tidigare och har läst igenom den. I vilken utsträckning går ni efter den när ni har byggt upp ert eget EST-arbete?
3. Vilka otrygghetsskapande aktiviteter är det som ska rapporteras in av era rapportörer som är ute i kommunen? Det finns ju en lista i EST-handboken? Är det något som ni följer eller hur tänker ni kring vilka händelser som ska rapporteras in?
4. Hur definierar ni vad som ska vara med i rapporterna och lägesbilden som ni producerar varje vecka? Vad anser ni tillhör det offentliga rummet och vad som snarare är personlig otrygghet?
5. Angående insatser undrar vi vad ni baserar era insatser på? Vi hörde under förra veckans möte lite diskussion angående detta och det lades fram några förslag. Vad bottnar sig dessa insatser i?
6. Sedan har vi tänkt på bakomliggande orsaker till de händelser som rapporteras in. Är det något som ni anser diskuteras i EST-arbetet och hur viktigt det är i den verksamhet som ni bedriver?
7. Har ni några tankar angående ett genusperspektiv på ert EST-arbete? Otrygghet kan ju upplevas olika för kvinnor och män. När ni sätter in insatser tänker ni då på om kvinnor och män kan påverkas olika?
8. Om ni själva ska bedöma det, hur mycket tycker ni då att ni påverkas i er bedömning av lägesbilden och allvarlighetsgrad av tidigare kunskap som ni har om ett visst område?
9. För tydlighetens skull vilka aktörer är delaktiga i EST-arbetet?
10. Och sista frågan, vad har ni för framtidsvisioner för EST-arbetet?

12. Bilaga 4: Tematisk analys

Tabell 3. Kodningsschema.

Tema:	Observationer:	Intervjuer:	Texter:
Trygghet	X	X	X
Otrygghet	X	X	X
Rädsla för brott	X	X	X
Risk för brott			X
Skillnad mellan rädsla och risk för brott		X	X
Trygghetsmätningar	X	X	X
Administrativ kriminologi	X	X	X
Samverkan	X	X	X
Performativitet	X	X	X